

V E R S L A G

**Van de besloten vergadering van de Politieke Markt gemeente
Hengelo (O), dinsdag 1 december 2015
te 19.00 uur**

V E R S L A G**Van de besloten Politieke Markt van de Politieke markt gemeente
Hengelo (O), gehouden op dinsdag 1 december 2015
te 19.00 uur**

Voorzitter: mevrouw Luttkholt (PvdA)

Griffier: de heer L. Nijland

Namens het college van B en W: wethouder Ten Heuw, wethouder Elferink.

Sprekers namens de fracties: de heer Wiertsema (Pro Hengelo), de heer Vis (CDA), de heer Hollander (PvdA), de heer Ten Barge (D66); de heer Evers (GroenLinks), de heer Van Grouw (SP); mevrouw Doornbos (BurgerBelangen); en de heer Alkema (ChristenUnie)

Andere sprekers: de heer F. Schoof/interim directeur Warmtenet; de heer R. Hofman/financieel account gem. Hengelo; de heer H. Wolsink/juridisch adviseur gemeente Hengelo; de heer J. de Leur/Nysing advocaten en notarissen Zwolle; de heer F. van Eldik/Financieel adviseur gem. Hengelo.

Overige aanwezige raadsleden: mevrouw Veneberg (D66); de heer Theunissen (GroenLinks); de heer Koetsveld (SP) en de heer Brummelhuis (BurgerBelangen)

Overige aanwezigen: de heer J. Eshuis/gemeentesecretaris; de heer P. Kiste-maker/ Sectorhoofd PF; dhr. G. Tiebot/afdelingshoofd financiën, allen namens de gemeente Hengelo en de heer W. Goosen/plv. directeur en mevrouw I. Nijhuis/medewerker bedrijfsvoering, beiden namens Warmtenet

Onderwerp: 1106133 – Warmtenet BV

Opening

De **Voorzitter** opent de vergadering, heet de aanwezigen van harte welkom en spreekt als volgt:

Dames en Heren! Hartelijk welkom op deze Politieke Markt rond Warmtenet.

Ik zie geen sprekers van buiten, en volgens mij zitten de deuren op dit moment ook al dicht. U gaat zo meteen eerst met elkaar besluiten of deze vergadering ook echt besloten moet zijn of niet. Mijn voorstel is om de wethouder te vragen waarom het college heeft gevraagd deze vergadering een besloten karakter te geven.

Wethouder **Elferink:** Voorzitter! De reden waarom wij dat gedaan hebben is dat wij binnenkort in gesprek gaan met de twee private partijen Alliander en Ennatuurlijk over de vorming van een BV, waarbij aan de orde komt de mate van zeggenschap en ook de financiële belangen die je wilt hebben in de op te richten BV's. Dat willen wij zorgvuldig voorbereiden en daarvoor willen wij ook in gesprek met u, hoe u daarover denkt. Op het moment dat het in de openbaarheid gebracht

wordt, schaad dat natuurlijk de gesprekken en de belangen van de gemeente Hengelo in dat proces van BV-vorming.

De **Voorzitter:** Dank u wel, wethouder. Dan zou ik graag nu zien wie hier voor of tegen is, en kunt u daar eventueel een stemverklaring bij geven.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik heb nog een vraag over de beslotenheid. Dat heeft betrekking op wat ik dan zeg. Als ik iets gezegd heb, is dat dan ook per definitie besloten of is alleen datgene besloten wat het college daarop terugzegt?

De **Voorzitter:** Aan het eind van de vergadering bekijken we met elkaar wat besloten moet zijn of niet, of dat de hele vergadering moet zijn, of dat er ook nog stukken openbaar kunnen worden van deze vergadering. Daar nemen we ook weer gezamenlijk een besluit over.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Als ik bijvoorbeeld zeg dat ik vind dat Warmtenet zou moeten worden overgenomen door Twence, is dat dan vervolgens geheimhouding en mag ik daar morgen niet

meer op terugkomen? Dat is in theorie, want je weet nog niet wat ik allemaal ga zeggen.

De **Voorzitter**: Daar kunnen we nu niets over zeggen, meneer Wiertsema, want het hangt ook af van het antwoord. Wat de vorige keer is gebeurd, is dat er aan het eind van de vergadering door zowel de griffier als de ambtenaren samen is bepaald, welke onderdelen in deze vergadering de stempel 'geheimhouding' hadden. Daarop is het verslag aangepast en is er een schriftelijk verslag gemaakt naar aanleiding van de band.

Dus stel dat de wethouder u een antwoord geeft, waarin toch wat dingen over en weer gewisseld worden wat wel betrekking zou kunnen hebben op die geheimhouding, dan is het moeilijk om dat dan toch openbaar te maken.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Daar ben ik het helemaal mee eens, maar dat was mijn vraag niet.

Ik vind gewoon iets, en op het moment dat ik die mening heb geformuleerd, is die dus geheim.

De **Voorzitter**: Als wij aan het eind van de avond met elkaar besluiten dat deze vergadering in haar totaliteit geheim blijft, dan is dat dus geheim.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dus had de VVD gewoon gelijk.

De **Voorzitter**: Dat is aan u om te bepalen.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Ik had gevraagd om de stukken die ter inzage lagen bij de griffie nu op tafel te hebben. Dat was niet mogelijk, maar zou ik wel handig hebben gevonden.

De **Voorzitter**: Dat komt straks, mevrouw Doornbos, maar we zullen toch eerst moeten bepalen of deze vergadering nu geheim is of niet. Stel dat er een aantal mensen zijn die daar niet aan mee kunnen doen, om welke reden dan ook, dan gaan zij eerst nog weg uit de vergadering, als het besluit er ligt dat het besloten is, en dan komen ook de stukken op tafel.

Dan zou ik aan u willen vragen nu toch over te gaan tot stemming, en dan is het één stem per fractie.

Mag ik van u zien wie er voor is om deze vergadering in beslotenheid te doen?

Pro Hengelo is hier niet voor. Heeft dit nog consequenties voor uw aanwezigheid hier of niet?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik ben ervan uitgegaan dat het geheim zou zijn.

De **Voorzitter**: Dan kunnen we eerst de stukken ronddelen.

De heer **Hollander** (PvdA): (Punt van orde) Voorzitter! Een punt van orde voor het verslag, want volgens mij stak meneer Theunissen ook niet zijn hand op, toch?

De **Voorzitter**: Eén per fractie, meneer Hollander.

De **Voorzitter**: Terwijl meneer Nijland de stukken uitdeelt als onderlegger bij deze vergadering, heeft de wethouder mij gevraagd of hij als eerste even een introductie kan geven. Daarna zal er ook nog een presentatie komen.

Wethouder **Elferink**: Dank u wel, voorzitter! Het college vindt het fijn dat we op deze manier met de raad in gesprek kunnen over alles aspecten die te maken hebben met de BV-vorming en de gesprekken die wij binnenkort daaromtrent gaan voeren met Alliander en Ennatuurlijk. Het college hecht ook heel veel waarde aan de mening van de raad ten aanzien van verschillende aspecten, zoals ook in de aanbestedingsbrief voor deze Politieke Markt hebben gestaan. We hebben ook bij het raadsbesluit van 24 juni met u afgesproken dat wij de raad regelmatig op de hoogte houden van de voortgang van Warmtenet, en het was ook een van de punten die voortvloeiden uit het doelmatigheidsonderzoek. Op 30 september hebben we daar voor het eerst gebruik van gemaakt en bent u geïnformeerd over de BV-vorming en een aantal andere aspecten, en hebben wij ook aangegeven dat wij graag binnenkort, dat doen we dus vanavond, over de BV-vorming en andere zaken die betrekking hebben op Warmtenet met u in gesprek willen en u daarover willen informeren. In de tussentijd hebben we op 3 november zelfs nog een Politieke Markt gehad naar aanleiding van de raadsbrief. Ook tijdens de 2^e bestuursrapportage in oktober is er nog gesproken, waarbij ik op dat moment nadrukkelijk inging op de lessen, geleerd naar aanleiding van het doelmatigheids-onderzoek. Onder andere werd er ook melding van gemaakt dat er een projectcontroller is aangesteld ten behoeve van het project Warmtenet.

Wat wij vanavond willen doen, is de denkbeelden en wensen van uw raad ophalen in het proces van BV-vorming, zodat wij vervolgens ook gesteund door de richting die uw raad uitsprekt, die gesprekken kunnen aangaan. Dan gaat het om de doelen die we

willen bereiken, dan gaat het om de toekomstige inrichting en de aansturing, de *government* structuur. Dat aspect zal zodadelijk door de heer Frank Schoof, interim projectdirecteur kort worden toegelicht. En we maken ook gebruik van de gelegenheid om een toelichting te geven op de actuele stand van zaken ten aanzien van de bedrijfsvoering, control en financiën. Daarvoor hebben we de projectcontroller, dat is de heer Rob Hofman, ook hier aanwezig, gevraagd om u ook daarover bij te praten en te voorzien van de meest actuele stand van zaken.

Dat is even de introductie vanuit de kant van het college. Ik stel voor, voorzitter, dat u de heer Schoof het woord geeft om te beginnen met de presentatie, en na de twee presentatie is het de bedoeling dat we aan de hand van de vragen die we op voorhand hebben geformuleerd – dat is een viertal vragen – in eerste instantie naar u gaan luisteren, wat u het college meegeeft ter voorbereiding op de gespreksvoering.

Dank u.

De **Voorzitter**: Dank u wel, wethouder. Meneer Schoof, het woord is aan u.

De heer Schoof maakt gebruik van een presentatie op een projectiescherm.

De heer **Schoof**: Ik heb, zoals de wethouder ook al aangaf, een aantal sheets samengesteld. Ik wil in vogelvlucht de memo aan u toelichten. Dus ik ga nu vooral in op deel 1. Rob Hofman, zoals al aangegeven, zal verder ingaan op deel 2, de bedrijfsvoeringsaspecten.

Nog even heel kort: Alliander, Alliander DGo, zoals het formeel heet - Duurzame Gebiedsontwikkeling - en Ennatuurlijk hebben we als partijen gekozen om het BV-vormingsproces mee in te gaan. We hebben ook opgenomen, naar aanleiding van eerder vragen als 'hoe zit het nou met Twence?': er zijn eerdere gesprekken geweest met Twence over allerlei onderwerpen. Deels ook een aantal jaren geleden over deelname of overname, heb ik begrepen. Die hebben niet tot resultaat geleid, kunnen we constateren. Ze hebben ook niet gereageerd, zeg ik dan maar even in het defensief, op de uitvraag die we gedaan hebben, een half jaar geleden, zeg maar. Ze hebben daar eerder al hun redenen voor aangegeven, en we zijn verder gesprekken met hen blijven voeren. Niet zozeer over deelname, maar wel over technisch gezien de back-up voorziening. Zoals u wellicht weet, hebben we natuurlijk het contract met AkzoNobel, waarin niet is opgenomen dat ze ook echt een leveringsplicht hebben. Dat betekent dat er momenten kunnen zijn dat we de warmte

elders vandaan moeten halen. Tijdelijk kan dat gewoon via de ketels die er nu ook zijn. Maar mocht het voor langere tijd zijn, een week, bij wijze van spreken of wat ook, dan is het ook fijn daar een andere back-up voor te hebben. Vandaar dat we op dat niveau nu met Twence in gesprek zijn. En natuurlijk met Twence, maar ook met Enschede, en, in groter verband wordt gesproken over het Twentse Warmtenet, waar ook Twence natuurlijk een belangrijke schakel in is.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Mag ik een vraag stellen, tussendoor?

De **Voorzitter**: Volgens mij hadden we afgesproken net, of afgesproken, het voorstel was om eerst de presentatie even af te maken, maar ik kijk ook even naar u, wat u daarvan vindt?

De heer **Schoof**: Ik vind het prima!

De **Voorzitter**: Dan gaan we dat doen. Als de vragen kort gesteld kunnen worden, en geen discussie.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Het is heel kort, ik kan u geruststellen.

De gesprekken met Twence hebben een aantal jaren geleden plaatsgevonden, begrijp ik. Er is voortdurend contact met Twence, dat begrijp ik ook uit wat u zegt. De vraag is: is het Twence ook bekend dat de gemeente bereid is om in het kader van het rendement te spreken over afboeken van waarden?

De heer **Schoof**: Ik heb daar niet met ze over gesproken, expliciet, moet ik zeggen. Ik vond het ook niet mijn taak op dit moment. Ik geef ook maar even aan hoe dat zit. Nee.

De intentieverklaring in mei, daar weet u van, als het goed is, de procesovereenkomst die we recent gesloten hebben. Waar werken we nu aan? Dat zijn de business cases, de sommen. Er moeten dus twee business cases gemaakt worden. Eén voor het transportbedrijf en een voor het leveringsbedrijf. Die moeten op elkaar aansluiten. En de hoofdlijnen daarvan, inclusief de hoofdlijnen van de samenwerking, de samenwerkingsstructuur, de *governance*, hoe worden de BV's aangestuurd, zal ik maar zeggen, dat soort zaken komt in de samenwerkingsovereenkomst, de 'sok' in de wandelgangen, dus in die zin zijn de verkennende gesprekken over die zeggenschap enzovoort natuurlijk al gestart, maar goed, hier, deze avond is daar een belangrijke input voor, voor de inbreng die we van onze kant kunnen hebben in de discussies.

Het eindresultaat daarvan, de samenwerkingsovereenkomst, maar vooral business plannen, statuten, aandeelhoudersovereenkomsten, ik zal het plaatje meteen laten zien, dat is handiger, is te verwachten in mei of juni van dit jaar, zoals in de planning is aangegeven.

We praten hier over BV-vorming. Waarom zou je als gemeente een rol willen in die BV? Je moet dan de doelen die je daarmee hebt, de doelen die je hebt, die moeten de BV helpen verwezenlijken. Uit de eerdere stukken halen we natuurlijk dat het doel van de gemeente Hengelo is de verduurzaming verder vooruit te helpen om het maar zo te zeggen. Vandaar dat die ook in een voorzet voor die doelen, zoals hier aangegeven, bovenaan staat. Het bedrijf moet meehelpen, een belangrijke pijler zijn wellicht zelfs, in het bevorderen van de duurzaamheid in de gemeente en dus ben je als gemeente in die zin gebaat bij vergroting van de omvang van de warmtelevering. Je wilt toezien op de betaalbaarheid, allicht. Op zich is dat ook sterk geregeld in de Warmte wet, maar goed, je kunt daar je visie ook hebben dat je dat ook nog verder wilt, dichter bij de burger wilt blijven doen. Betrouwbaarheid en serviceverlening, dat kan op alles slaan, niet alleen op bij wijze van spreken honderd procent leveringsbetrouwbaarheid, maar ook nog eens op andere dingen.

De heer **Van Grouw** (SP): Voorzitter! Is daar niets over in de wet opgenomen? Met name over die betrouwbaarheid? Want dat zijn natuurlijk ook altijd alleen spelers op ...

De heer **Schoof**: Ja, ook, zeker. Dat had er in die zin bij gekund. Maar de Warmte wet gaat met name over inderdaad de betrouwbaarheid van de warmtelevering, en als je wilt zou je – dat slaat weer op serviceverlening – zou je daar nog dingen bij kunnen willen, om het maar zo te zeggen.

Uitbreidbaarheid is hier in het Twentse toch wel een thema. Wil je inderdaad naar een Twents Warmtenet, wil je de bronnen die er zijn en in de toekomst komen aan elkaar koppelen, enzovoort? Dus dan ga je bepaalde schaalvoordelen bereiken, dan is het belangrijk dat je daar enige invloed op kunt uitoefenen. Als dat al niet vanzelf zou gaan.

De heer **Alkema** (ChristenUnie): Er bekruipt me toch enigszins een raar gevoel. We hebben het over Warmtenet Hengelo, en we hebben al, laten we heel eerlijk zijn, de grootste moeite om daar de eindjes aan elkaar te knopen, letterlijk en figuurlijk, en financieel, en dan komen we met een fantastisch plan om daar nog even een

Twents Warmtenet van te gaan maken. Mijn voorstel zou in elk geval zijn van: natuurlijk moet je er misschien wel een keer naar kijken, maar voor de rest: afblijven met je vingers. Laten we maar eerst kijken dat we Hengelo volledig operationeel krijgen. Dat zal al een uitdaging op zich zijn. Ik kan me voorstellen dat je verder kijkt dan de gemeentegrens is, maar in dit kader vind ik dat wel heel ver gaan.

De **Voorzitter**: Het lijkt me wel verstandig, mensen, dat als we vragen hebben echt over de presentatie, dat u die aan meneer Schoof kan stellen, en dat we straks verder de discussie met de wethouder voeren, lijkt mij.

De heer **Schoof**: Dat lijkt mij ook. De vraag is natuurlijk: wat houdt het toezien in, nu en over vijf jaar en over tien jaar, en hoe wil je daarmee omgaan. Vraag daar vooral straks over, wat mij betreft.

Een betrekkelijk ingewikkeld plaatje over de samenhang van de verschillende overeenkomsten en afspraken, zoals we die voor ons zien. Ik wil daar niet in detail op ingaan, maar de kern zijn een leverings-BV en een transport-BV. Die moeten met elkaar zaken gaan doen. De transport-BV gaat transporteren voor de leverings-BV, dus er moet een transport-overeenkomst tussen die twee gesloten worden. De leverings-BV gaat klanten beleveren, dus de huidige leverings-overeenkomsten van Warmtenet moeten worden overgedragen aan en overgenomen door de leverings-BV. De aandeelhouders van bijvoorbeeld de leverings-BV moeten afspraken met elkaar maken over hoe ze met bepaalde zaken willen omgaan. Denk aan het al dan niet benoemen van commissarissen, directiestatuut en dat soort zaken, daar moeten ze overeenstemming over hebben. Ook bij wijze van spreken of de ene aandeelhouder onder welke voorwaarden zijn aandelen kan verkopen. Allemaal dat soort zaken komen in aandeelhoudersovereenkomsten.

Deze bijvoorbeeld: de leverings-BV wil bepaalde assets, ongeveer de huidige assets simpel gezegd, de huidige pijpen en buizen en dingen die er allemaal zijn, kopen, in dit geval van de gemeente, zodat ze daar ook een bedrijf mee kunnen voeren. Dus er moet een koop- en vanuit de gemeente gezien een verkoopovereenkomst komen voor de spullen om het maar zo te zeggen. Aan de transportkant geldt het natuurlijk ook.

Er zijn vast nog wel meer dingen hierover te zeggen, maar voor de snelheid wil ik dat nu even niet doen.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): De scheiding tussen transport en levering, is dat wettelijk verplicht?

De heer **Schoof**: Nee, dat is een keuze.

De heer **Evers** (GroenLinks): Voorzitter! Is het mogelijk om even, in een paar woorden, aan te geven wat nou de overwegingen zijn geweest om tot déze constructie te komen? Want tot nu toe hadden we Warmtenet, en voor mij kwam het ineens als 'hier is een stuk, we hebben twee BV's, levering en opwekking. Ik snap de plaat, maar waarom deze plaat?

De heer **Schoof**: Er waren een aantal redenen voor. Een van de redenen was dat de Provincie ook aan de subsidie een aantal eisen heeft gesteld. Een van die eisen, misschien niet de expliciete eis – ik zit even hardop na te denken – maar wel impliciet was dat er toch zicht moest zijn op uitbreidbaarheid en op een doorgroei naar groter. Dat is vervolgens iets wat je in de warmte-wereld makkelijker bereikt met een scheiding van transport en levering dan met een geïntegreerd bedrijf. Verder hadden we ook Alliander en Enexis in de discussies, die beide transportbedrijven zijn, en niet aan levering kunnen doen, zodat de ene partij die het geheel had kunnen doen Ennatuurlijk was. En ook die had het erover om dat te splitsen.

Wat financiële aspecten, geen financiële bedrijfsvoering, daar komt Rob Hofman nog over, maar even over de financiële aspecten van de BV-vorming. Het zij nog maar eens gezegd: zonder een gezonde openingsbalans geen BV's. Laten we zeggen: de inkomsten en de uitgaven van de BV moeten natuurlijk in evenwicht zijn. Dat betekent in zijn algemeenheid natuurlijk dat de aandeelhouders van de BV streven naar vergroting van de klantenkring, vergroting van de opbrengsten, en naar verlaging van de uitgaven. Hier kan, wat eerder ook al is aangegeven in de vergaderingen, dat, afhankelijk van wat het boekenonderzoek en de lopende gesprekken over die business cases uitwijzen, het toch wel erg waarschijnlijk is, mogelijk is – laat ik toch maar iets voorzichtig zijn – dat er een afboeking gaat komen om die gezonde openingsbalans te krijgen. Er zijn een aantal dingen die daarop van invloed zijn. Die staan hier, het is niet helemaal uitputtend, maar toch wel bijna, aangegeven. Op het moment dat je als gemeente actief meehelpt om te zorgen dat de inkomsten vergroot kunnen worden, of zullen kunnen worden, het handhaven van de aansluitplicht in de wijken, zoals dat er nu al ligt, het opstellen van warmteplannen voor overige wijken, zodat ook daar zicht is dat

daar klanten zullen komen, dan helpt dat. Dan vergroot dat het potentieel en vergroot dat het zicht op meer inkomsten, en daar wordt een BV – even los van hoeveel procent je daar eigenaar van bent – blij van.

Een ander punt dat van invloed is – dan gaat het met name over de verkoopwaarde – is wanneer je die dingen die maar matig, of niet, of heel slecht renderen, nog even bij je houdt, en eventueel later inbrengt, wanneer daar dan wel een bepaalde groei gerealiseerd is, dan zou je die alsnog in kunnen brengen. Het heeft allerlei voor- en nadelen.

De heer **Hollander** (PvdA): Toch even een vraag daarover. Er wordt gesproken over activa of 'dingen', ik probeer me daar wat bij voor te stellen. Moet ik me dan voorstellen dat het bijvoorbeeld een *stand alone* installatie is die niet zo rendabel is als de rest, en dat we die nog even houden of zijn het andere typen activa?

De heer **Schoof**: Dat zouden *stand alone* installaties kunnen zijn, en wat je ook ziet is dat je na een bepaald warmteoverdrachtstation, zoals we een aantal hebben, dat sommige van de overdrachtstations, die staan voor wijken of een aantal straten, waar het aantal klanten voorlopig nog tegenvalt. Dus dat kun je dan in die zin afzonderen, dat je zegt dat alles wat achter die 'wos' zit, warmteoverdrachtstation, dat rendeert toch eigenlijk niet zo goed, maar daar verwachten we nog wel een bepaalde groei in, dan zou je die een aantal jaren bij jezelf kunnen houden. Je sluit dan wel een dienstverleningscontract met de BV, je moet wel die klanten van warmte blijven voorzien, je moet het wel allemaal doen, maar formeel zijn de spullen nog van mij, zeg je dan, en dan heb je dus niet die spullen overgedragen, maar wel de bedrijfsvoering en dat allemaal wel. Dan heb je de spullen nog een tijdje voor jezelf, en dan zou je wachten tot er na een x-aantal jaren meer klanten zijn.

De heer **Hollander** (PvdA): Toch nog even een korte doorvraag. Ik weet niet of ik bij u goed ben, maar zegt de accountant dan niet, als wij die op onze balans houden, dat er is vastgesteld dat ze een lagere waarde hebben, dus u moet nu gewoon toch afboeken, ook al houden we ze in bezit?

Wethouder **Ten Heuw**: Wij mogen daarvoor dan een hogere waarde aanhouden dan in het maatschappelijk verkeer, als je hem op marktwaarde zou waarderen, gangbaar zou zijn. Maar voor de BV moet je hem op marktwaarde waarderen. Dat is dan precies het verschil dat je ziet. Of het verstandig is, is wat anders.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): En mijn volgende vraag is: wat zijn de risico's? Dit is natuurlijk de vanouds bekende truc om het inderdaad op een balans te houden, maar ondertussen.

De **Voorzitter**: Zullen we die risico's straks bespreken, meneer Wiertsema, nadat de presentatie is afgerond?

De heer **Schoof**: Subsidies is een makkelijke in de zin, dat als je dat als gemeente doet, dan maakt het natuurlijk niet zoveel uit, maar weet je nog subsidies ergens anders vandaan te krijgen, dan is dat ook belangrijk. Daarom zijn we nu heel hard aan het werk met de Green Deal met de overheid, de rijksoverheid. Dan komt hij eigenlijk weer een beetje terug: de wijze van risicoverdeling. Meneer Wiertsema noemde feitelijk het verhaal over de matig renderende assets al een voorbeeld van risicoverdeling, en dat is natuurlijk ook zo. Zo zijn er nog wel dingen te verzinnen over geldleningen en over dividend, allemaal zaken waarmee je bij wijze van spreken genoeg neemt met wat minder geld c.q. wat meer risico, om de inbrengwaarde wat te verhogen. Dat is natuurlijk een soort van communicerende vaten.

Zeggenschap, aandelen en risico's: de hele sheet is bedoeld om aan te geven wat er ook staat: in beginsel is één aandeel één stem. Vervolgens zijn er natuurlijk toch – ik zou zeggen: laat het aan de juristen over – allerlei manieren om dat weer een beetje te verzachten door aan aandelen speciale rechten toe te kennen. Dat kan. Dat is onder omstandigheden, vinden de aandeelhouders, op zich wel prima. Het walhalla is bij wijze van spreken dat je een procent aandelen hebt, en honderd procent zeggenschap. Het is duidelijk dat degene met 99 procent van de aandelen dat dan weer een heel slecht idee vindt, dus daar is altijd een *trade off* tussen wat mogelijk is, wenselijk is, en haalbaar is. De belangrijkste vraag is: wat voor zeggenschap wil je? Waar moet het over gaan? Daar ging de eerste sheet die ik liet zien over: wat wil je ermee? Dan komt vanzelf, of niet vanzelf, maar dan is dat een voorwaarde voor de rest voor je onderhandelingen over je aandelen straks.

De heer **Ten Barge** (D66): Voorzitter! Ik heb namelijk begrepen dat je, los van meerderheidsbelangen, ook heel veel zaken kunt regelen via convenanten. Hoe moet ik dat zien in deze context?

De heer **Schoof**: Convenant is een woord dat meer vrijblijvend is tussen een aantal losse partijen en gaat snel in de sfeer van inspanningsverplichtingen. Maar goed, even

los van het woord: je kunt een overeenkomst sluiten tussen de BV en de gemeente of tussen de BV en de beide aandeelhouders, en daar kun je ook weer een aantal dingen in beschrijven die je wilt.

De heer **Ten Barge** (D66): En dat zou dan ook los van het percentage aandeelhouderschap kunnen.

De heer **Schoof**: Er wordt een toevoeging van die kant geboden.

De heer **Wolsink**: Wat we proberen te doen in het rijtje overeenkomsten dat u net werd getoond, is dat wij in de aandeelhoudersovereenkomst dat soort zaken proberen te regelen, zodat dat soort zeggenschap niet zozeer tot uitdrukking komt in het aandelenbezit, als wel in het geheel van afspraken dat je maakt ter voorbereiding van het oprichten van een BV.

Wethouder **Ten Heuw**: Dat is wat anders dan een convenant. Dat heeft niet de kracht van een overeenkomst. Maar dat kan Henk beter verwoorden.

De heer **Wolsink**: In juridische zin is een convenant gelijk te stellen aan een overeenkomst.

De **Voorzitter**: Meneer Ten Barge nog een laatste vraag hierover, en dan kunnen we verder met de presentatie. Anders houden we wel weinig tijd over om straks met elkaar de discussie te voeren.

De heer **Ten Barge** (D66): Ik haal het aan, omdat het ook invloed kan hebben op het percentage aandeelhouderschap van de gemeente, en dan kun je dus, los daarvan, ook heel veel zaken regelen. Dus je kunt je aandeelhouderschap op bijvoorbeeld op een procent zetten, maar via andere overeenkomsten dus nog heel veel vastleggen.

De heer **Schoof**: Dat is ook zo, zonder nu over woorden te gaan hoe het nu precies moet heten, maar een deel van je zeggenschap regel je via je aandelen en een deel van de zeggenschap of afspraken die je wilt maken, die regel je bijvoorbeeld in die aandeelhoudersovereenkomst. Je kunt bijvoorbeeld afspreken dat je voor bepaalde zaken honderd procent van de aandeelhouders vóór moet hebben. Dan heb je met je ene procent bij wijze van spreken al je gouden aandeel te pakken. Je hebt dan een vetorecht, maar dat heeft natuurlijk die ander ook met zijn bij wijze van spreken 99 of 50 of hoeveel procent hij dan ook heeft. Maar dat soort afspraken. Dat kan. Deels schrijf je dingen in statuten, dat voor bepaalde zaken

toestemming van de commissarissen nodig is, of weet ik veel wat, en deel schrijf je dat in bijvoorbeeld aandeelhoudersovereenkomsten.

Dit (sheet) vat het nog een beetje samen: een procent van je aandelen, of vijf procent, hoe zit het dan? Vijfentwintig procent, of laten we zeggen eenenvijftig procent met alle varianten daartussen en daarboven nog natuurlijk. Wat we vooral hebben willen aangeven is dat in principe je risico natuurlijk groter wordt naarmate je meer aandelen hebt, dat het verwezenlijken van je doelen, daar ziet u drie keer hetzelfde staan: dat staat een beetje los van de aandelen die je hebt, nogmaals, zolang je maar niet teveel risico naar de ander wilt schuiven, want daar gaat hij niet zomaar mee akkoord. Het synergievoordeel, dat is de opmerking dat naarmate Alliander en Ennatuurlijk het bedrijf meer kunnen incorporeren in hun bedrijfsvoering, wat eigenlijk samenhangt met het aandelenpercentage, is er van die kant meer synergievoordeel te behalen. De onderste is een inschatting van de interesse van Alliander ...

De heer **Van Grouw** (SP): Dit triggerde mij wel meer: dat verschil tussen 5 procent, dan heb je als gemeente een minderheid en de andere aandeelhouder een meerderheid en 25 procent. Waarom zit daar nou zo'n verschil in: bij die ene 5 procent snap ik het, het synergievoordeel.

De heer **Schoof**: Op het moment dat je 51 procent van de aandelen hebt...

De heer **Van Grouw** (SP): Het gaat om het verschil tussen die 25 en die 5.

De heer **Schoof**: Volgens mij is dat fiscaal, en kijk ik even vragend die kant op. Nee?

De heer **Van Eldik**: De percentages zijn – ik zou bijna zeggen: willekeurig gekozen – het gaat even om de verbanden vooral. Met 1 procent van de aandelen heb je relatief weinig risico in de toekomstige BV. Je kunt toch met die ene procent, een soort gouden aandeel, al je zeggenschapsrechten uitoefenen. De synergievoordelen: als je zeg maar de operatie op afstand zet, dan betekent dat ook dat het bestuurlijk op meer afstand komt te staan van de gemeente en dat betekent dat het bedrijf kan winnen aan slagvaardigheid.

Naarmate Alliander en Ennatuurlijk meer aan het roer zitten, en ook meer de dagelijkse gang van zaken kunnen sturen, wordt het voor hen aantrekkelijker. Gemeentelijke besluitvorming is toch gedurig; het college moet iets vinden, de

raad moet iets vinden, dan zitten er nog commissies tussen. Een commercieel bedrijf heeft er belang bij dat bepaalde lijntjes in ieder geval in operationele zin toch vrij kort zijn. Dus naarmate die lijntjes korter zijn, wordt het voor een Alliander en Ennatuurlijk interessanter om erin te stappen, en gaat ook hun biedprijs omhoog.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Maar dat heeft toch alles te maken met in hoeverre wij dat afboeken? Als we nou heel groot afboeken, en we zitten dan ook nog met die 5 procent, dat heeft daar toch mee te maken? Als we heel veel afboeken, dan wordt het een ander verhaal, dacht ik.

De heer **Schoof**: De interesse van die bedrijven, bedoelt u? Wat heeft te maken met ...

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Die vrij procent. Als we veel gaan afboeken en we nemen ook vijf procent, dan is het totaal toch ook minder?

De heer **Schoof**: En met totaal bedoelt u?

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): De totale risico's zijn dan ook lager, omdat de afboeking van het geheel er al is.

De heer **Schoof**: Ja, als je, denkend vanuit de BV, als de BV de assets voor weinig kan kopen, dan loopt ze daar weinig risico. Dat klopt. Dat staat los van de vraag hoeveel aandeelhouders er zijn enzovoort.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik begin me in toenemende mate af te vragen, maar die vraag had ik al in mijn hoofd zitten, waarom wij eigenlijk met BV's werken.

De **Voorzitter**: Meneer Schoof, kunt u daar antwoord op geven?

De heer **Schoof**: Wat had u in gedachten? Denkt u aan NV's of stichtingen? Welke kant gaan uw gedachten op?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Mag ik uit uw antwoord concluderen dat daar dus niet over nagedacht is?

De heer **Schoof**: Daar is zeker over nagedacht, in de zin dat het bedrijfsmatig opgezet moet worden, en dat dan de stap is dat je dan nog bij wijze kunt nadenken over BV en NV, maar dat dat het dan wel is. Overigens gaan we nog een definitieve slag maken, en of er misschien toch niet nog een fiscale reden of wat, iets anders opduikt, maar de verwachting is niet dat dat het geval zal zijn.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dan zal ik mijn commentaar nog even onthouden tot het moment dat we met de wethouder in gesprek gaan.

De heer **De Leur**: Ik ben jurist, en ik begeleid dit traject van BV-vorming.

Aandelen zijn een perfect middel om zeggenschapsrechten toe te kennen aan een bepaalde aandeelhouder. Dat is met name de reden om ook voor BV-vorming te kiezen, want anders ben je gehouden aan bijvoorbeeld afspraken, en dat is wat minder zeker.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Daarmee geeft u dus een antwoord dat eigenlijk de wethouder hoort te geven. Dat is puur politiek, wat u zegt.

De heer **Ten Barge** (D66): Zijn er ook mogelijkheden, als je kijkt naar bijvoorbeeld het groeimodel, dat je in eerste instantie een bepaald percentage hebt, ik noem maar wat, je begint met 51 met een meerderheid en dat je dat in de loop der jaren afbouwt? Op die manier?

De heer **Schoof**: Alles is denkbaar, in principe. Zeker.

De heer **Ten Barge** (D66): Is het ook gangbaar?

De heer **Schoof**: Niet of zelden. Er worden natuurlijk niet dagelijkse warmtebedrijven of energiebedrijven verkocht in dit soort constructies. Maar nee, de constructie waar we het net over hadden, van een deel van de assets inbrengen en een deel nog niet, dat is waarvoor in Sittard-Geleen gekozen is, waar een min of meer vergelijkbare situatie aan de hand is.

De **Voorzitter**: Meneer Schoof, gaat u verder met uw presentatie.

De heer **Schoof**: Dat ga ik doen.

Hier is denk ik nog een keer aangegeven wat ik al eerder heb aangegeven, namelijk 'hoe krijg je de waarde van je activa omhoog?'. Dus even puur als verkopende partij gedacht. Het is natuurlijk op zich dan helder: verminderen van de risico's is goed voor de BV. Ik zou bijna zeggen: het kost de gemeente niks, anders dan dat je de warmteplannen moet opstellen en moet meehelpen en een goede bondgenoot moet zijn. Kosten van de BV drukken: bijvoorbeeld de inbreng faseren, wat een hoog risico met zich meebrengt. Goedkope leningen verstrekken aan de BV, minder dividend – dat tikt natuurlijk pas door op het moment dat je ook een leuk deel van de aandelen hebt. Zo zijn er nog wel een aantal dingen te bedenken, maar even

dit als hoofdlijnen. En opbrengsten verhogen, de Green Deal, daar heb ik het over gehad, en de subsidies heb ik genoemd. Opbrengsten verhogen door de tarieven te verhogen is a) niet zo populair en b) ook in de warmte wet niet mogelijk.

Dat brengt mij op een resumé van de vragen zoals die ook in de memo staan. Ik laat ze even zien, we komen er aan het eind nog op terug, dan verschijnen ze weer ten tonele. Ik stel voor om ze hier niet voor te lezen of te noemen.

Daarmee ben ik aan het eind van mijn presentatie, en met uw welnemen mag Rob Hofman dan verder.

De **Voorzitter**: Prima, meneer Hofman. Dank u wel, meneer Schoof.

De heer **Hofman**: Goedenavond. Voor degenen die mij niet kennen: mijn naam is Rob Hofman. Ik ben bedrijfseconoom en ik ben sinds september verbonden aan Warmtenet twee dagen per week, en die aanstelling heb ik te danken aan aanbevelingen die uit het 213 A-onderzoek voortkomen.

Ik ben sneller klaar dan Frank Schoof. Ik heb een aantal sheets die gaan over de begroting, en vooral over de stand van zaken in het nu lopende jaar Warmtenet.

Als u dat goedvindt, kijk ik even terug naar de raadsvergadering van 24 juni. Daarin heeft de raad besloten tot een krediet van 14 miljoen. Daar lag een terugverdien-model, een verdien-model onder, dat werd gevormd door het businessplan CE Delft, de externe adviseur die ons van dienst is geweest. Dat CE-rapport zegt eigenlijk: zoals het er nu voorstaat, daarmee ga je nog niet je investeringen mee terugverdienen, maar het is een heel stuk beter dan niets doen. Nu hebben we natuurlijk meer ambities in deze gemeente dan iets doen wat beter is dan niets doen: we hebben ook duurzaamheidsaspecten, duurzaamheidsdoelen, maar ik sta nu over financiën te praten. Dus: onrendabele business. Maar u zult wel moeten groeien en u zult wel samen moeten werken en zult subsidies moeten genereren.

Voorts is er besloten tot BV-vorming. Daar ging het net over, maar de raad heeft in juni besloten dat er BV-vorming plaats moet vinden. Toen kwamen we eigenlijk tot de rare situatie dat de begroting gebaseerd is op het businessplan van CE. Het businessplan van CE gaat ervan uit dat we als gemeente zelfstandig met het Warmtenet aan de slag gaan, maar het eigenlijke doel is dat we BV-vorming gaan doen, en dat we naar een kleinere omvang van Warmtenet toe gaan.

Daar ging het net ook over: 5 procent of 50 procent, of 25 procent.

Maar de begroting nu is gebaseerd op het zelfstandig met Warmtenet doorgaan. Waarom is dat zo? Omdat we die situatie kunnen beschrijven, en omdat we nog niet weten hoe het met die BV-vorming gaat, daar kun je alleen in scenario's denken, in veronderstellingen, in analyses, in slagen om de arm.

Dit plaatje hebben we erbij gestopt, omdat dit een exact kopie is van wat hier of in een andere zaal, maar in ieder geval ook in een besloten Politieke Markt van 9 juni is gewisseld, en is eigenlijk wat ik daarnet ook zei. Alleen wil ik er even aan toevoegen ad 2, dat een gemiddelde marktpartij op een project als Warmtenet 6,6 procent zou willen zien, anders stapt hij er niet in, op zijn investeringen, en gezien het risico zou hij 6,6 procent willen hebben.

Hoe kom je nou aan 6,6 procent rendement op je investering? Of je verdient heel veel, of je brengt je aanvangsinvestering naar beneden, en dat zou er dus uit kunnen bestaan dat het overnemen van de assets van de gemeente door de BV gepaard gaat met een afboekverlies. Dat is inmiddels ook een paar keer gezegd. Dat is op 9 juni ook op die manier onder de aandacht gebracht.

Wilde ik daar nog meer over zeggen? Nee.

Hoe zit het er in het lopende jaar uit? Het ziet ernaar uit dat we met de exploitatie van Warmtenet kunnen blijven binnen het restant van de bestemmingsreserve die de raad een aantal jaren geleden beschikbaar heeft gesteld. Onderdeel daarvan maakt uit dat we eigenlijk een voorschotje hebben genomen op het niet toerekenen van rente. Vanaf 2016 kan dat niet meer, omdat we ervan uitgaan dat de assets niet meer van ons zijn, en dan kun je ook geen rente toerekenen. We hebben dat bij de tweede berap in 2015 ook al niet gedaan. Dus kort samengevat: het ziet ernaar uit dat de exploitatie van de gemeente geen schade ondervindt van Warmtenet in 2015. Dat moet ik gelijk dan weer relativiseren, want mogelijk dat eenmalige kosten van BV-vorming die nu lopen, en u moet daarbij denken aan extern advies, aan *due diligence* fiscaal advies, dat daar toch nog het een en andere aan resteert. Het is wel zo dat de provincie heeft aangeboden om die kosten met ons te delen. Dus hoe dat precies zal gaan, dat zullen we in de jaarrekening zien.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Zijn die kosten die u aangeeft, van extern advies, alleen voor de gemeente en de provincie of geldt dat ook nog voor de eventueel deelnemende BV's? Worden die kosten nog gedeeld?

Wethouder **Ten Heuw**: U bedoelt de kosten die Ennatuurlijk en Alliander maken in de voorbereiding van de BV-vorming? Die draaien gewoon op voor hun eigen kosten die ze moeten maken voor de voorbereiding van de BV, net als wij dat nu dus doen.

De heer **Hofman**: Er zijn nu wel wat opgaves te verzetten. De exploitatie na 2015. De huidige begroting, die gebaseerd is, zeg ik nog een keer, op het CE rapport, die voorziet in een slanke, *lean* organisatie met een overhead – we hebben er wat getallen bij gezet – van 170.000 euro. De huidige overhead is 500.000 euro. U moet denken aan een directeur, een projectdirecteur, een werkorganisatie, assistentes, secretaresses enzovoort. De organisatie is nu ook nog wel vet, als ik het zo onparlementair mag uitdrukken, omdat we in een opstart- en ontwikkelfase zitten, maar er zit dus een opgave om de staande organisatie terug te brengen met 330.000 euro. Daar zijn wel gemeente-brede mobiliteitsmaatregelen; u moet denken aan mobiliteitsmaatregelen die er ook zijn in het kader van andere reorganisaties, en er zijn middelen voor beschikbaar, de reorganisatiereserve die we al aan boord hebben als gemeente. Dus er wordt gekeken waar personeel moet worden afgebouwd en waar die elders in de organisatie een plek kunnen vinden.

Dan moeten de werkelijke kosten en de werkelijke directe kosten, bijvoorbeeld administratie, bijvoorbeeld onderhoud, die moeten omlaag, en moeten in lijn worden gebracht met de business case. Ik zeg met zoveel woorden: de huidige kosten zijn te omvangrijk en moeten worden afgebouwd.

Er zijn ook kansen: die Green Deal. Middelen van – daar zit ik inhoudelijk niet in – maar hoe moet ik dat omschrijven?

De heer **Schoof**: Middelen van de rijksoverheid om de duurzaamheid te bevorderen en in dit geval specifiek te zorgen dat de kennis over lage temperatuur-netten verder wordt opgebouwd en verspreid in Nederland, dat is het belangrijkste aspect daarin, de belangrijkste reden voor de Nederlandse overheid om mee te doen, of om te overwegen om mee te doen. Laat ik het even netjes zeggen.

De heer **Hofman**: Ik besluit met een inkijkje in Warmtenet, en ook een beetje de dilemma's die spelen. Ik ben aangesteld om op de kaders te passen, en dat past ook eigenlijk bij de aanbevelingen uit het 213A onderzoek. Als we naar Warmtenet kijken in kaders, dan is een heel belangrijk kader dat raadsbesluit van 24 juni. U herinnert zich nog het krediet van 14 miljoen. Die 14 miljoen is

onderbouwd met hardware - er moet een backbone de grond in – en er moet een aantal woningen worden aangesloten. Nu is aan de orde dat we in Veldwijk Noord-Midden woningen aan te sluiten hebben, in verplicht aan te sluiten gebied. Die zijn niet in die 14 miljoen meegenomen, omdat de aansluiting van die woningen zich eerder voordoet dan voorzien werd. Dus eigenlijk moet de vlag uit, eigenlijk is het goed nieuws, maar die aansluitingen gaan ook weer met een investering gepaard. Dus we hebben het er intern over gehad: moeten we nu aan de raad vragen om een beetje te schuiven binnen de gelden van die 14 miljoen, of moeten we naar de raad gaan en zeggen: eigenlijk moet de vlag uit, en we moeten opnieuw middelen vragen om die woningen aan te kunnen sluiten. Er staan trouwens ook aansluit-bijdragen tegenover.

Als je bent aangesteld om op de kaders te passen, dat ben ik, dus ik heb gezegd: die 14 miljoen is daar niet voor, dus je zult opnieuw met de raad in gesprek moeten, en als je daar iets anders over denkt, geacht college, dan doe dat. Maar dat ligt nu op tafel.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): U zegt dat die 14 miljoen daar niet voor bestemd is, maar in eerste instantie zei u dat we misschien kunnen schuiven in de 14 miljoen. Is het mogelijk om te schuiven in die 14 miljoen? Dat is mijn eerste vraag. En ik heb nog even een vraag over bolletje 2: die werkelijke kosten. Waar zit hem dat in? De eerste vraag is naar aanleiding van uw laatste verhaaltje over die 14 miljoen en de andere is voor bullet 2, daar iets verduidelijking alstublieft.

De heer **Hofman**: De onderbouwing van de 14 miljoen is – als ik het even heel grof mag doen – dat 11 komma zoveel miljoen aan een aannemer wordt besteed om de backbone in de grond te gaan leggen, en voor de rest zit er – uit mijn hoofd – een bedrag in om 90 woningen – ik heb niet scherp welke, maar dat zijn niet de woningen van Veldwijk Noord-Midden, om die aan te gaan sluiten. Die 90 woningen zijn in die 14 miljoen meegenomen omdat die binnen de planningshorizon van vier jaar voorzienbaar zullen worden aangesloten. Deze woningen waren eigenlijk geprojecteerd in 2019 of in 2020, maar niet in die periode. En die doen zich nu voor. Dus in dat opzicht vallen ze buiten de 14 miljoen, en in een ander opzicht, want dat is eigenlijk uw vraag, er zitten ook dingen in die 14 miljoen die we waarschijnlijk niet binnen de planningshorizon gaan realiseren. En dat zou dan zo'n mogelijkheid tot schuiven geven. Ik geloof de brandweerkazerne.

Wethouder **Elferink**: Je kunt van de aansluiting voor de brandweerkazerne en aansluiting van bijvoorbeeld hotel 't Lansink, dat zit erin, daarvan kun je zeggen: ook al is het mogelijk binnen die periode, dan ga je dat niet realiseren, maar je gaat dit wel doen. Dat is een uitruil. Of als je zegt: we vinden het toch wel belangrijk om die brandweerkazerne, als die mogelijkheid zich voordoet, en we leggen die backbone aan richting het ROC, dan zit de brandweerkazerne er vlak achter, dat gaan we direct doen, en hotel 't Lansink zit ook vlak in de buurt, dat gaan we ook direct doen. Maar dat betekent dan wel dat we niet meer binnen dat budget kunnen schuiven, omdat deze kans zich voordoet, en dan moet je nu inkoppen. Maar dat betekent dat we dus extra krediet nodig hebben, waar natuurlijk wel weer inkomsten en aansluitbijdragen, maar ook weer een volloop-risico tegenover staat. Dat is de afweging die het college binnenkort moet maken. Dit soort afwegingen, dat is business. Dat is onderdeel van wat een toekomstige BV doet, en je merkt al, doordat wij dat nu hier zo met elkaar bespreken, en dat we daar een afweging in maken, dat dat niet eigen is van een publieke overheidsorganisatie. Je moet het aan de markt overlaten om dit soort zaken uit te ruilen, om snel beslissingen te nemen. Dat is een punt waar we nog over gaan spreken, maar wel een dilemma op dit moment.

De heer **Hofman**: De andere vraag van mevrouw Doornbos was over de werkelijke kosten die in lijn moeten worden gebracht met de business case. Die business case is een modelmatige benadering van hoe zo'n Warmtenet er zou kunnen uitzien. Als er bijvoorbeeld wordt gekeken naar kosten van administratie en onderhoud, dan is dat als een percentage van de warmte-omzet bepaald. Een relatief kleine organisatie als die van ons, gedraagt zich niet volgens die modelmatige percentages, maar die gedraagt zich anders, onvoordeliger.

Dit is mijn laatste plaatje.

Net ging het over de doelen van de BV. Daar staan er een paar. Ik denk dat we hierover nog wel te spreken komen vanavond, maar vooral is risicospreiding een doel. Je kunt je afvragen of je als gemeente toegerust bent met een kleine gemeentelijke afdelingsorganisatie om qua expertise en knowhow om die vraagstukken het hoofd te bieden.

De toekomst en de financiële gevolgen, daar heb ik het volgens mij over gehad, en daar gaan we nog over spreken. De eenmalige kosten heb ik ook genoemd.

Ik denk dat ik het hierbij laat, als u het goedvindt.

De **Voorzitter**: Meneer Hofman, dank u wel.

Deze twee presentaties gezien en gehoord hebbend, brengt ons in ieder geval ook bij de vier vragen die u vindt op de achterkant van het memo, en die nu opnieuw in beeld zijn gebracht, waarover het college ook graag wat wil ophalen. Dus het woord is aan u om samen met het college in discussie te gaan over 'wat willen we nou wel, wat willen we niet'.

De heer **Van Grouw** (SP): Nog niet over de inhoud, dus daarom wil ik ook heel graag even als eerste: ik ben wel even benieuwd om vooraf – we gaan hier bepaalde dingen zeggen – te weten: hoe gaat het college daarmee om? Komen ze nog een keer bij ons terug met onderhandelingsresultaten? Worden wij nog een keer gepolst? Hoe duidelijk moet ik nu zijn? Moet ik een uitspraak doen over een percentage, of mijn eigen afwegingen delen?

Wethouder **Elferink**: Het is de bedoeling om nu te polsen, maar dan gaan we ook het gesprek aan met de partijen, en dan moeten we ook zaken doen met de partijen. Dus dan zullen met het resultaat van de onderhandelingen bij u terugkomen.

De **Voorzitter**: Maar ik hoor meneer Van Grouw zeggen, meneer Elferink – u moet mij verbeteren: u zegt 'nu polsen'. Hoe sterk moeten we dat polsen dan nemen?

Wethouder **Elferink**: Mijn buurvrouw zei het al: heel sterk. Wij staan gewoon op het punt om nu in gesprekken koppen met spijkers te slaan met de andere partijen, en dan gaat het over dit soort afwegingen, en we worden vanavond gevoed, en vervolgens komen we met een onderhandelingsresultaat. Dat resultaat zal na afloop niet meer onderhandelbaar zijn.

De **Voorzitter**: Dan hoop ik dat u met de inbreng van vanavond spijkers met koppen kunt slaan, in plaats van koppen met spijkers.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik kan me zo voorstellen dat behalve het scenario van de BV's er ook een ander scenario denkbaar is, waarbij we wel de samenwerking zoeken, met Alliander bijvoorbeeld, en dan veel meer denken in termen van dat Alliander totaalverantwoordelijk wordt voor het transportgebeuren, maar dat omgekeerd de gemeente gaat participeren in Alliander. En dat dat dan dus ook een bijdrage kan zijn aan de investering van hier ter plaatse. Dus

ik wil graag dat soort scenario's ook betrekken bij dit gesprek.

De **Voorzitter**: Oké, duidelijk, meneer Wiertsema. Ik denk dat de wethouder daar straks misschien ook wel een antwoord op kan geven?

Wethouder **Ten Heuw**: Ik kan me dat soort vragen ook wel voorstellen, en de vraag over Twence die u in het begin stelde kwam ook niet helemaal onverwacht. Zou u dan ook - voor onze *mindset* – willen ingaan op in hoeverre dat ook ... want ook Alliander is een BV, en als je het ene aandeel voor het andere koopt; ook daar zitten financiële gevolgen aan – hoe u die dan duidt? Maar goed, laat dat in uw bijdrage ook aan de orde komen, en dan vragen wij ook wel terug wat u daar dan mee beoogt.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Zal ik er nu op reageren?

Waar het uiteindelijk om gaat, is dat de gemeente zo goed mogelijk wegkomt uit dit project, dus met zo min mogelijk schade. Dat is het uitgangspunt. Een van de mogelijkheden is dan nu die BV's; er is ook een mogelijkheid van één BV en bijvoorbeeld alleen alle transport neer te leggen bij Alliander. Maar Alliander, dat is een nutsbedrijf, in handen van gemeenten en provincies. Ik heb ook gezien in de financiële overzichten, dat slechts de helft van het aandelenkapitaal van Alliander in het bezit is van die gemeenten en provincies. Met andere woorden: er bestaat dus veel ruimte om daarin te gaan participeren. Dat is een onderhandelingsmodel, waarin er geld van de gemeente daarheen gaat, aandelen terugkomen en op langere termijn rendement ontstaat, niet eens zo heel erg veel, want het is een nutsbedrijf. Maar het is een heel andere manier van denken over hoe je met Alliander kunt omgaan dan alleen maar een BV-vorming en ingewikkelde constructies hoe je die gaat vullen en hoe die moeten overleggen enzovoort, enzovoort. Mijn punt is: dat soort varianten, scenario's, zou je dus ook moeten betrekken bij het nadenken over de vraag 'hoe ga je met Warmtenet om?'

Wethouder **Ten Heuw**: Ik hoor uw bijdrage graag, zo meteen.

De heer **Evers** (GroenLinks): Voorzitter! (punt van orde) Mevrouw Ten Heuw zegt 'ik hoor uw bijdrage straks', maar volgens mij zijn we met een beeldvormende discussie bezig, en dan kunnen we toch wat heen en weer praten?

De **Voorzitter**: Precies, dat lijkt mij ook een goed idee, meneer Evers.

De heer **Evers** (GroenLinks): Dan wil ik daar graag een punt aan toevoegen. Mijn buurman gaf net aan: het belangrijkste doel is om met zo min mogelijk schade voor de gemeente Hengelo hieruit te springen: ik vind het ook een heel belangrijk doel dat we met zo min mogelijk maatschappelijk geld een maatschappelijk doel realiseren. Dat is toch ook die duurzaamheid van de grond tillen, die u met Warmtenet beoogde. Dus dat staat voor mij voorop, dat we dat voorelkaar krijgen. Of dat nou in de vorm is van meer of minder aandelen, het gaat er voor mij vooral om hoe we zo dicht mogelijk bij dat doel komen. Natuurlijk niet ten koste van alles, maar ik zou dat zeker zwaar willen laten meewegen: hoeveel komt dat doel dichterbij of verderaf, of voor het ene of het andere model kiezen. Ik ben er nog niet over uitgedacht, maar dat punt wil ik wel graag even meegeven.

De heer **Van Grouw** (SP): Daar wil een wel een beetje op inhaken. Ik had voor mezelf ook een paar dingen daarover opgeschreven.

Mij is ook deelname in de BV eigenlijk geen doel op zich. Als we in de overeenkomst kunnen borgen dat door Warmtenet BV – ik weet niet precies hoe je dat moet definiëren – in ieder geval altijd duurzame warmte wordt geleverd, en het liefst ook uitgekoppelde warmte, restwarmte, het liefst ook zo min mogelijk houtsnippers verbranden, want volgens mij is dat minder duurzaam. Maar ik kijk even naar meneer Evers: hij knikt, dus ja, het is minder duurzaam. Dus op het moment dat je harde afspraken kunt maken op wat voor soort warmte er wordt geleverd, en ook harde afspraken kunt maken – dat stond ook net op een van de sheets – over de uitbreidingsmogelijkheden, en dan in eerste instantie binnen Hengelo, maar misschien in de toekomst ook – kijk, als je een lijntje naar Enschede kunt koppelen, en je krijgt een groot Warmtenet, dan zou mij dat een zorg zijn. Maar laten we eerst kijken naar meer koppelen op dat Warmtenet. Maar dan vraag ik me af hoeveel zeggenschap je nog moet hebben in de vorm van aandelen.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Als ik deze twee sprekers combineer, en mijn eigen mening erbij betrek, is dat het gaat om er zo goed mogelijk uit te springen, het gaat ook om de groene doelstelling, maar niet ten koste van alles, dat heb ik gelukkig ook van mijn buurman gehoord. Maar dan is dus de conclusie, dat je ook op een heel andere manier zou kunnen nadenken over de verzelfstandiging van Warmtenet, zonder onmiddellijke betrokkenheid van het gemeentebestuur. Mits die groen doelstelling maar wordt gehaald.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Op zich is het natuurlijk toch wel zo dat we er nog steeds fossiele brandstoffen voor gebruiken. In een van de rapporten stond ook dat we andere voorzieningen misschien zouden kunnen inbrengen in dit geheel, en dan zou je misschien kunnen denken aan koudeopslag of andere energiebronnen. Want het is natuurlijk wel zo dat we voor de duurzaamheid gaan, maar het is nog steeds fossiele brandstof dat we gebruiken.

De heer **Evers** (GroenLinks): Het is warmte die we anders in het kanaal lozen.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): De opwekking is nog steeds fossiel, en wat we ermee doen ook.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Daar wil ik dan wel even een deskundige over horen, want ..

De **Voorzitter**: Wacht even, we kunnen nu een hele discussie gaan voeren over hoe we straks die warmte hebben en hoe die wordt opgewekt, maar volgens mij moeten we het vooral gaan hebben over de risico's en welke risico's willen we dragen, en hoe moet dat eruit zien. Want anders gaat straks onze discussie een compleet andere kant op.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Maar de warmte komt van Twence, dat moeten niet vergeten. De warmte komt oorspronkelijk van Twence.

De **Voorzitter**: Dus mijn voorstel is eigenlijk toch om met elkaar de vragen gewoon in volgorde langs te lopen, want anders wordt het straks wel heel onoverzichtelijk met elkaar. Als we kijken naar vraag 1: 'Wat weegt voor u zwaarder, het overdragen van het risico naar de markt, en daarmee ook de kans op rendement op een zo laag mogelijke afboeking?', dan ben ik benieuwd hoe u daar naar kijkt.

De heer **Hollander** (PvdA): Daar wil ik wel iets over zeggen. Het hangt misschien ook wel samen met alvast een aantal antwoorden op de volgende vragen. Mijn fractie vindt met name de beperking van het financieel risico op dit moment, ook voor de lange duur, van belang. Mijn fractie is ook bereid om deze rekening niet als een zwaard van Damocles de komende jaren – vijf, tien, twintig, vijfentwintig, dertig jaar – boven de gemeente te laten hangen, en wij vinden ook dat wij daarin moeten opruimen. Dus als wij die financiële risico's voor een belangrijk deel naar de markt kunnen brengen, daar waar wat ons betreft financiële risico's ook primair

thuishoren, dan zou dat ook moeten. Het uitvoeren van het Warmtenet is ook geen gemeentelijke taak, dat is het nooit geweest. We hebben dit willen aanzwengelen en zo snel mogelijk naar BV-vorming willen gaan. Nu gaat dat eindelijk daadwerkelijk gebeuren. Er zijn dingen misgegaan in het verleden, waardoor we nu wellicht forse verliezen zullen moeten nemen, maar wij vinden wel: laten we die verantwoordelijkheid ook nu pakken, nu die afboeking voor lief nemen, maar wel de financiële risico's zoveel mogelijk in de markt leggen.

De heer **Alkema** (ChristenUnie): Ik wil er wel op reageren, maar tegelijkertijd ook diezelfde vraag beantwoorden. Dan constateer ik dat ik er honderdtachtig graden anders in sta. Natuurlijk: het risico moeten van ons weg willen leggen, maar ik denk niet dat we alle risico's weggelegd kunnen krijgen naar de markt. Dus dan pleit ik ervoor: het is gemeenschappelijk geld, maatschappelijk geld, en ik denk dat we daar heel voorzichtig mee om moeten gaan. Dat betekent dat wij daarmee een aantal zaken maar toch in eigen huis moeten houden, en kiezen wij als fractie voor een zo laag mogelijke afboeking. Dat is een ander geluid dan dat de Partij van de Arbeid laat horen. Ik vind het wel van belang: wat is nou de waarde van je weging? Laten we zuinig zijn op het maatschappelijk geld dat we hebben, daar worden we ook voor aangesteld. Wij vinden dat dat belangrijk is, net zo goed als duurzaam. Duurzaam staat bij ons ook heel hoog in het vaandel. Alleen: deze risico's hebben we over ons afgeroepen, en we zullen er ook mee moeten dealen. Dat is voor ons het punt: dan ook maar heel voorzichtig daarmee omgaan en mee verdergaan. Als je dat in de markt neerlegt, zowel het risico als het rendement, dan ben je het kwijt, maar het hebt er helemaal geen stuur meer over.

De heer **Van Grouw** (SP): Ik wilde eigenlijk iets aan de heer Hollander vragen, maar diezelfde vraag kan ik ook aan meneer Alkema stellen. Ik begin bij meneer Hollander: ik zit daar ook zo in, want als wij het risico weg kunnen krijgen, dan is het risico wat mij betreft weg. Maar wat vindt u dan van die duurzaamheidsdoelstellingen? Die vind ik daar wel heel belangrijk in, want mijn weging heeft wel wat te maken met 'hoeveel risico wil ik nou eigenlijk kwijt, en hoeveel zou ik uiteindelijk willen afboeken'. Diezelfde vraag kan ik ook aan meneer Alkema stellen.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik vind dat wel een lastige taxatie. Dat vinden we denk ik allemaal. Ik vind dit met recht een van de lastigste discussies die we als raad op ons

bordje hebben gekregen. Die duurzaamheidsdoelstellingen zijn voor ons enorm belangrijk. Als je ook kijkt naar wat in het rapport van CE Delft staat: 'Warmtenet is alleen rendabel te krijgen als je volledig overgaat (aanleg backbone et cetera) op de levering van duurzame warmte. Mijn inschatting, maar eerlijkheidshalve: dat is niet meer dan een inschatting, is dat op het moment dat je het voor een heel groot deel teruglegt in de markt, is dat daarmee gewoon – als je kijkt naar een rendabele bedrijfsvoering – eigenlijk wel geborgd is dat ook Ennatuurlijk en Alliander belang zullen hebben bij die duurzame energielevering. Ze hebben inmiddels die gratis warmte vanuit AkzoNobel. Als ze dat niet doen, dan is er geen business case meer. Dus ik schat het risico, dat het niet duurzaam blijft, niet zo groot in.

De heer **Van Grouw** (SP): Misschien toch een technische vraag richting een van de kenners. Als ik die overeenkomst lees, die erbij staat, dan is daar ook al sprake van duurzame warmte. Dus: hoe hard is dat en hoe zit dat met die definities?

Wethouder **Elferink**: Wat op dit moment er onder ligt: het gaat om duurzame warmte. Het gaat om restwarmte van AkzoNobel. Wat eronder ligt, dat zijn de assets - die nog gewaardeerd moeten worden - die we hebben, dat is de overeenkomst die we met AkzoNobel hebben voor de levering van duurzame industriële restwarmte, en daar gaat het uiteindelijk om. Dus op het moment dat er niet is, dan zullen Alliander en Ennatuurlijk er ook niet instappen. Dat is de kern waar het om gaat: linksom of rechtsom; als Alliander en Ennatuurlijk in een BV stappen, dan zullen we per definitie gebruik gaan maken van industriële restwarmte van AkzoNobel, omdat dat waarde toevoegt aan de business case.

De heer **Van Grouw** (SP): Dat snap ik, Maar dan hebben we natuurlijk de onzekerheid, waar we het ook wel eens over hebben gehad: Akzo bestaat nog zes jaar, nog acht jaar, nog tien jaar, en dan zijn ze weg, hopelijk niet overigens, maar het zou kunnen. Maar bij wijze van spreken. En dan moeten we dus kijken of we het ergens anders vandaan kunnen halen. Twence probeert ook in de toekomst zo min mogelijk te verbranden, dus die hebben ook niets meer. Wat dan? Want als ik de overeenkomst lees, daar wordt ook de term 'duurzame energie' in gebruikt. Dat het ook de overeenkomst is die we sluiten, en dat het ook gaat om de levering van duurzame energie. Stel dat AkzoNobel weg is, mogen we dan een steenkoolcentrale eraan koppelen? Dat zijn borgingen die ik graag ...

Wethouder **Elferink**: Dat past niet in de doelstellingen van het Warmtenet dat we nu hebben, en dat mag ook nooit in de doelstellingen passen van de Warmtenet BV die we gaan oprichten. Het is een duurzaam energiebedrijf. Wat er wel in past, en dat doorkijkje hebben we wel gegeven, alleen is het nu technisch nog niet zo ver, is dat naar de toekomst toe: het is een open net. Dus een bron, en de belangrijkste bron voor de komende periode, dat is de duurzame restwarmte van AkzoNobel, maar ook diepe geothermie. Dat is een ontwikkeling die eraan zit te komen. Dat kan heel wel ook een bron zijn van het Warmtenet Hengelo. De warmte van andere bedrijven in de omgeving, op het moment dat we daar goeie afspraken mee kunnen maken, dus denk bijvoorbeeld aan de pyrolyse fabriek van Empyro, daar komt op jaarbasis 3 Megawatt vrij. Dat kan ook weer een bron zijn van onze Warmtenet Hengelo.

De heer **Van Grouw** (SP): We komen heel dicht bij, maar het gaat principieel om: kunnen wij afdwingen dat er geen kolen-centrale aan gekoppeld wordt? Daar gaat het me om.

Wethouder **Elferink**: We staan aan de vooravond van het maken van afspraken met allerlei partijen, en ik denk dat we heel goed kunnen afdwingen dat er geen kolencentrale gemaakt gaat worden. Ik zou het niet willen.

De **Voorzitter**: Dat is een duidelijk antwoord.

Wethouder **Elferink**: Dat past ook helemaal niet in het traject, gaan we ook niet doen.

De **Voorzitter**: Volgens mij moeten we even weer terug naar de vraag. Dat is het risico dat u aangeeft, meneer Van Grouw. Zit dat erin of niet? De wethouder zegt: nee, dat gaan we niet doen.

Ik wil ook nog wel even van anderen een inbreng op die eerste vraag, en ik zie dat meneer Wiertsema ook wil reageren.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Als het gaat om het risico dat te zijner tijd warmte niet geleverd kan worden, dan zou ik toch zeer willen aanbevelen om ook Twence erbij te betrekken, want een ding weten we zeker: dat blijft voorlopig wel draaien, want afval produceren we altijd. Dus bekijk het niet geïsoleerd, kijk vooral naar het energienetwerk dat we hier in Twente hebben. De wethouder noemde ook een aantal voorbeelden. Dat is ook belangrijk: die komen en gaan, en dat heb je altijd op dit gebied, en

vooral als het over bedrijven gaat. Maar het netwerk als uitgangspunt nemen, dat zou mijn invalshoek zijn.

Mijn tweede opmerking is: wat weegt voor u zwaarder, het overdragen van en de kansen op rendement? Wij praten op dit moment vooral over het principe. Als we het over duurzaam hebben, vind ik dat prima, maar als we het over rendement hebben, vind ik het helemaal niet prima. Ik wil altijd weten wat mijn principe dan kost. Daar hoor ik helemaal niets over, dus ik zou graag willen weten of er nu al informatie beschikbaar is waar het college mee aan de slag gaat, wat wijst op hoeveel de gemeente zou moeten afboeken om een rendement van bijvoorbeeld, zoals genoemd is, van 6,6 procent te realiseren? Het zijn scenario's, het zijn inschattingen. Ik zal u er niet aan houden, maar als ik daar helemaal geen gevoel bij heb, kunt u van mij niet een keuze verwachten.

Wethouder **Elferink**: We hebben het erover gehad: wij weten het op dit moment niet. Ik heb tijdens een vorige Politieke Markt ook gezegd, bewust, dat we er rekening mee moeten houden dat dat op dit moment ligt tussen nul en 11, ervan uitgaande dat 11 miljoen op dit moment de opgebouwde boekwaarde is. Binnen dat spectrum gaan we binnenkort de gesprekken aan. U moet met beide uiterste scenario's en dus ook alles wat ertussen zit, rekening houden.

Op dit moment kan ik dus nog geen inschatting maken, omdat het ook heel erg afhankelijk is van allerlei andere variabelen, die als het ware communicerende vaten zijn.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Ik denk dat bij die eerste vraag het belangrijkste is, en wat net ook al aangegeven is: wat wordt er afgeboekt en hoeveel? Als we in het verleden kijken, dan zou de omslag van het renderen van het geheel in 2030 zijn, dus gevoeglijk gezien denk ik dat een BV of een bedrijf dat pas in 2030 kan renderen, we dan misschien heel veel moeten afboeken. Dus dezelfde vraag die meneer Wiertsema stelt, geldt ook voor ons. Dat is een van de dingen. Een ander ding, wat daar misschien of niet bij komt, daar kunt u antwoord op geven, is de staatssteun die we gehad hebben uit Brussel. In hoeverre komt die in gevaar als we op het deze manier wegdoen? Mevrouw schudt van nee, maar dat is dus een vraag.

Een andere vraag is: als je zegt 'we moeten zoveel afboeken'? Hoeveel zit daar in en wat zou er gebeuren als we zeggen 'we doen het niet meer, we stoppen er in zijn geheel mee'? Is daar ook een scenario voor, kun je daar ook wat mee?

Wethouder **Elferink**: Die scenario's zijn op 24 juni allemaal aan de orde gekomen. Dat is doorgaan op de huidige manier, dat is de stekker eruit, en dat is het scenario dat we nu aan het uitwerken zijn. Nee, dat scenario van netto contant minus 32 miljoen, stekker eruit, indicatief 20 miljoen, en proberen de duurzaamheidsdoelstellingen wel te realiseren en zo schadevrij mogelijk eruit komen, daar zijn we nu mee bezig. Waarbij je een mogelijkheid hebt dat er een afboeking plaatsvindt. Daar heeft Ernst & Young in het rapport dat ook ten grondslag lag aan de besluitvorming van 24 juni 2015, ons ook al op gewezen, dat je daar serieus rekening mee moet houden. Ook met de partijen; dat punt over dat je waarschijnlijk moet gaan afboeken, staat ook in de procesovereenkomst met de andere partijen. Dus daar hoeven we ook niet moeilijk over te doen dat we denken dat we daar helemaal schadevrij gaan uitkomen. We gaan daar niet schadevrij uitkomen. Dus we zullen moeten afboeken. Alleen de mate waarin, dat moet gaan blijken in de gesprekken die we binnenkort gaan voeren. Een van de punten, die de mate van afboeking positief beïnvloeden, is bijvoorbeeld de Green Deal die wij mogelijk kunnen gaan sluiten, de vier miljoen van de provincie Overijssel die wij hebben gekregen, de mogelijkheid die er op dit moment nog steeds in zit, dat wij toch een contract met Thales c.q. het HTSP-terrein kunnen gaan sluiten. Op het moment dat we dat gaan doen, en ook het aansluiten van Veldwijk Noord-Midden, als we dat gaan realiseren, wat moet, dat zit in het verplicht aansluitgebied. Op het moment dat je dat allemaal hebt geregeld, dan neemt de waarde van de onderneming toe. Op het moment dat je dat allemaal niet hebt gerealiseerd, dat heb je een schraal verhaal. Dus we zijn, dat heb ik ook altijd gezegd, druk aan het werk om de waarde van het bedrijf dat we nu hebben, zo waardevol mogelijk te maken, met als doel om er zo schadevrij mogelijk uit te komen. Maar heb niet de illusie dat wij helemaal niets moeten afboeken.

Wethouder **Ten Heuw**: Misschien ter toelichting nog even: u moet zich straks voorstellen dat wij dus in gesprek moeten met Ennatuurlijk en Alliander. Ennatuurlijk en Alliander rekenen zelf hun business cases door voor de levering en het netwerk. Zij komen op basis van hun business case ook met een getal, waarbij zij denken dat dat de activa van zo'n bedrijf moeten kunnen zijn. Wij hebben daar ook een bedrag bij in onze gedachten, en dan ga je kijken in hoeverre je daarin uit elkaar ligt, en wat je dan uiteindelijk aan activa overbrengt naar die nieuwe BV en tegen welke waarde. Wij hebben op dit moment nog geen enkele indicatie van waar

Ennatuurlijk dan wel Alliander aan zitten te denken met betrekking tot de waarde van de activa, wat hun betreft dan, in de leverings-BV dan wel in de netwerk-BV.

Maar nogmaals wat Marcel Elferink ook zegt: alles tussen nul en elf miljoen is in principe denkbaar.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Wat hebben wij bijvoorbeeld geleerd van andere Warmtenet-projecten in het land?

De **Voorzitter**: Meneer Wiertsema, als u het niet erg vindt, wil ik toch eerst even deze vraag afronden, want meneer Ten Barge en meneer Vis willen er ook nog wat over zeggen, en dan kunnen we verder naar de volgende. Dan kunnen we de vragen weer wat ruimer laten.

Ik wil graag eerst meneer Ten Barge en meneer Vis nog de gelegenheid geven.

De heer **Ten Barge** (D66): Wat D66 aangaat, blijft de kern de doelen van deelname die zijn getoond in de presentatie. Het is ook al eerder aangehaald. Ik denk dat dat de basis moet zijn. Hoe dat geregeld wordt, daar zijn verschillende manieren voor, hebben we inmiddels wel begrepen. Vanuit die visie moet je gaan kijken. Dan kiest D66 wel voor het risico naar de markt. Dat er allerlei onzekerheden zijn. Je moet bijna een jurist of een econoom zijn om dat goed te voorstellen, dan een simpel raadslid er hier iets over moet zeggen. Dat maakt het ingewikkeld, maar dat is in ieder geval de richting die wij als partij willen ingaan.

De heer **Vis** (CDA): Voorzitter! Wij zijn van mening dat het nu tijd is om de risico's aan de markt over te dragen. De gemeente heeft de afgelopen jaren flink wat risico's genomen, heeft daar ook flink voor moeten betalen en betaalt daar nog steeds voor. Ik denk dat nu we in een fase terechtkomen waarin echt ondernomen moet worden, daar hebben we ook al voorbeelden van gezien, dan kun je dat beter aan de marktpartijen overlaten. Er is nog steeds een belangrijke rol voor de gemeente. De percentages, daar moeten we nog wat van zeggen, maar als ik kijk naar de procesovereenkomst, paragraaf 4.4, daarin staat al een beetje een taakverdeling, of te wel de rol die de gemeente meent te moeten gaan vervullen. Die onthoudt zich van interventies in de bedrijfsvoering, anders dan vanuit de rol van aandeelhouder. Dan krijg je natuurlijk de vraag welke invloed kan de aandeelhouder hebben op het beleid. Daar zijn mogelijkheden voor, en dat hebben we ook al gehoord. Ik denk dat de belangrijkste bijdrage van de gemeente vanuit de politiek is, dat het lokaal vormgeven van wat internationaal - Parijs is aan de gang - en

wat landelijk aan de gang is, en we hebben net het Energie Actieplan Hengelo van 24 november, dat zijn de duurzaamheidskaders waarbinnen dit uitstekend vormgegeven kan worden en waar de gemeente, dus de politiek, een goede rol kan spelen. Maar ik denk dat je het commercieel bezig zijn en het onderhandelen en dat soort dingen beter aan de marktpartijen kunt overlaten.

De **Voorzitter**: Dank u wel. Volgens mij is het ook wel passend om nu door te gaan naar vraag 2, want dan kom je volgens mij wel in die richting. Ga uw gang.

Wethouder **Ten Heuw**: Volgens ging het om de vraag die de heer Wiertsema stelde: wat hebben we nou geleerd van vergelijkbare situaties elders in het land? Dit voorjaar zijn wethouder Elferink en ik, en een aantal ambtenaren in Sittard-Geleen geweest. Dat is de gemeente die het meest vergelijkbaar is met Hengelo. Ze zijn ongeveer een jaar op ons vooruit, en die hadden net de stap naar de BV-vorming gemaakt. Ze hadden daar dezelfde partner als wij. Ennatuurlijk was het. In Nijmegen was het Alliander, daar zijn we daarna geweest. We hebben daar ook heel intensief gesproken over hoe zij met hun activa zijn omgegaan, hoe dat proces is gegaan en wat had je zelf op je balans staan en kwam dat een beetje overeen? Wat ze in Sittard-Geleen hebben gedaan, en dat voorbeeld kwam net wel even voorbij, is dat ze met name de rendabele delen die dus met name bijdroegen aan de business case, die hebben ze overgeheveld naar de BV. Maar ze hebben tegelijkertijd ook afspraken gemaakt om de onderneming ook op termijn, dus onderdelen die nog bij de gemeente op de balans staan, ingebracht kunnen worden in die BV. Die lieten we net ook al even passeren. Of dat verstandig is, en of in zoverre de situatie vergelijkbaar is, zullen we ook moeten bekijken. Maar dat was wel een manier waarop in ieder geval in Sittard-Geleen er toch langs de lijn van geleidelijkheid die weg naar de BV is genomen. Ik vond hem zelf niet helemaal transparant, in die zin dat er delen achterbleven op de gemeentelijke balans, wat niet helemaal helder was. Ik denk dat wij op dit moment opener met u communiceren over de risico's dan ze daar deden. Dat heb ik daar toen ook wel laten blijken.

Nijmegen was een volstrekt andere situatie, waar de gemeente met eigenlijk maar een heel beperkt aantal aandelen erin zit, maar wel op die manier meedoet in die duurzaamheidsdoelstellingen, maar waar eigenlijk de hele business case al naar de markt is gebracht, en de risico's ook bij de markt zitten. Nijmegen heeft wel ooit honderd miljoen geïnvesteerd, waarbij die honderd

miljoen is omgezet in een subsidie. Die keuze hebben wij hier nooit gemaakt. Wij zijn er altijd vanuit gegaan dat die elf miljoen die we hebben geïnvesteerd, terugverdiend zou moeten worden in de business case. Dat heeft Nijmegen niet gedaan. Die heeft vanuit duurzaamheidsdoelstellingen heel duidelijk gezegd 'wij willen dat een *schwung* geven, maar wij gaan ervanuit dat dat geld niet terugverdiend moet worden'. In Sittard-Geleen moet het ook terugverdiend worden in de business case, Nijmegen dus niet en heeft daarmee het startkapitaal in de BV gelaten, heeft daarmee ook geen risico's meer, maar heeft dat geld ook niet meer teruggekregen. Dat is een keuze geweest, echt een uitdrukkelijke politieke keuze, al eind jaren '90 in de gemeente Nijmegen. Dat zijn de twee beste voorbeelden die ik u nu kan geven.

De heer **Hollander** (PvdA): Toch nog even een vraag over dat punt van Sittard-Geleen. U zegt dat ze er daar inderdaad voor hebben gekozen om een deel van de activa achter te laten. Was het financieel risicoprofiel voor de gemeente vóór de overdracht naar de BV, wat eronder lag, ook vergelijkbaar met dat wat we hier in Hengelo hebben?

Wethouder **Ten Heuw**: Dat vind ik moeilijk om te zeggen. Wat ik zo hoorde, was het daar ook best wel een klus om het te doen. Wat had Sittard-Geleen op dat moment geïnvesteerd? 6 Miljoen? Ook wel een behoorlijk bedrag, hoor. En eigenlijk speelde daar precies hetzelfde: zij wilden ook naar duurzame warmtekoppeling met Chemelot, de chemische industrie. Dus er lag daar eigenlijk eenzelfde business case voor met een koppeling naar duurzame warmte, waarbij ze ook – zij noemden het niet de backbone – op het punt stonden om die backbone te gaan aanleggen. Alleen hebben zij misschien het voordeel dat ze dat in meer tranches konden doen dan wij in het kader van Warmtenet BV hebben voorzien. Vandaar dat ze misschien ook iets makkelijker activa op hun eigen balans konden houden. Afhankelijk van hoe die backbone, die slagader, verder door de stad heen gaat, ze dan overhevelen naar de BV. Dus op het moment dat ze daar zijn, hevelen ze die activa over. Dat was een beetje het idee van wat ze daar deden. Met ook een lange-termijn planning eraan. Ook niet iets van vandaag op morgen, echt tien jaar vooruit, dat zich dat scenario ook pas gaat voordoen.

De **Voorzitter**: Dat brengt ons dan ook gelijk bij de volgende vraag, of het gewenst is om de onderdelen van Warmtenet in eigendom te houden bij de gemeente, al dan niet bij de bedrijfsvoering, indien deze niet voor de volledige boekwaarde kunnen worden

overgedragen. Of verdient het de voorkeur om alles over te dragen, ook als dat een eenmalige extra afboeking betekent? Ik ga er toch maar even wat strakker in, want anders hebben we straks nog niets, in elk geval niet goed alle vragen opgehaald.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Bij het antwoord op deze vraag komt vanzelf weer op: het hangt ervan af. Je kunt daar geen definitief uitsluitsel over geven, evenmin als het college dat kan doen ten aanzien van de scenario's in het onderhandelen. Ik proef wel dat we hier het gevoel hebben dat de risico's zo klein mogelijk moeten zijn. Dat betekent eigenlijk dat misschien het nog het meest aantrekkelijk zou zijn dat op het moment dat we de groene doelstellingen wel kunnen halen – dat wordt van de verschillende kanten gezegd – het misschien wel het beste is om als het kan, je er helemaal niet mee te bemoeien. Ik zou ook heel graag willen weten bij de besluitvorming te zijner tijd, wat dat gaat kosten. Dat zou ik graag willen weten. En dan vervolgens de scenario's ernaast van 51 procent, 49, 25. Dan krijg je er gevoel bij. Misschien moet dat ook wel in een besloten vergadering, dat sluit ik helemaal niet uit, dat je een eerste indicatie geeft als gemeenteraad. Het gaat nu ook eigenlijk niet verder dan dat, dat je zegt: zo min mogelijk risico, zo groot mogelijke zelfstandigheid als het allemaal kan. En *¿cuánto cuesta* in iedere variant.

De heer **Vis** (CDA): Voorzitter! Wij vinden dat de huidige activiteiten allemaal meegenomen moeten worden in de nieuwe BV. Er is wel een vraag natuurlijk, ook in het kader van duurzaamheid op wat langere termijn, nieuwe projecten die eraan gaan komen, hogere eisen die gesteld worden: wie onderneemt vernieuwende activiteiten? Doet de BV dat of doet de gemeente dat? Dat is voor mij op dit moment eigenlijk nog een beetje een vraag. Als je het over windmolens of zonnecelparken of weet ik het wat gaat praten, of je dat ook nu al bij de BV moet leggen – ik denk dat dat een beetje moeilijk is – of dat je als gemeente ook daar toch weer *pilot*-achtige initiatieven neemt. Maar wat betreft de huidige activiteiten zijn we ervoor om die door te schuiven naar de BV's.

De **Voorzitter**: Meneer Evers, ik zag dat u hierop wilt reageren?

De heer **Evers** (GroenLinks): Voorzitter! Niet reageren, ik wilde ook een inbreng op dit punt geven.

Ik vind het verschrikkelijk moeilijk om die vier vragen in isolement te bespreken. Ze hebben zo veel met elkaar te maken. Ik denk dus dat we de markt moeten gebruiken waar

de markt sterk in is, en die commerciële risico's dan ook daar neerleggen en daar sterk laten invullen. En dat we de overheid sterk moeten laten zijn in waar zij voor is, en dat is toch die ideologische risico's dragen en er sturing aan willen geven. Dus wat ons betreft toch het geheel wel overhevelen naar de marktpartij die daarin sterk kan opereren, en dus ook snel kan schakelen. Het voorbeeld van Veldwijk werd daarstraks genoemd, moet je daar nou wel of niet op gaan investeren en daar niet drie maanden over gaan praten, maar toch snel kunnen doorpakken.

Wethouder **Elferink**: Ik zou zeggen: daar moet in geïnvesteerd worden, want het is een verplicht aansluitgebied, en ze zitten er eigenlijk op te wachten.

De heer **Evers** (GroenLinks): Ik ben er ook helemaal voor, hoor. Gewoon doen, echt waar.

Maar goed, ik denk toch dat zo'n commerciële partij dan snel ook op andere mogelijkheden kan instappen, en dat moeten we benutten. Tegelijkertijd, dat gaf ik in het begin al aan: die duurzaamheidsrichting moeten we sterk gaan bewaken. Dat moet ook in de afspraken set die we straks gaan maken, goed terugkomen. Dat betekent ook, als je dan toch het hele pakket overhevelt naar een commerciële partij, laag en hoog renderend, dat je daar dan ook maar subsidie op moet gaan geven. Dat wil ik dan toch liever subsidie noemen dan dat we het afboeking noemen. Ik snap best dat het boekhoud-technisch anders in elkaar zit, maar dat heeft ook een stuk met *framing* te maken hoe je iets uitlegt. Je kunt het geld afboeken op de assets, en dat komt op een andere manier in de boeken terug dan wanneer je subsidie vermeldt, maar uiteindelijk is het wel maatschappelijk geld dat we gewoon inzetten om te bereiken wat we willen bereiken. En dat is toch die duurzaamheidsagenda.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Mijn vraag is of de heer Evers Alliander als een commerciële partij ziet.

De heer **Evers** (GroenLinks): Ik begrijp dat het *fifty-fifty* overheidsaandelen zijn en commerciële aandelen, maar het is een marktpartij die zelfstandig kan opereren.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dat klopt. Tenminste, ik heb de financiële gegevens doorgenomen, en ik dacht te hebben waargenomen dat Alliander in handen van de overheid was, namelijk gemeentes en provincie.

Wethouder **Ten Heuw**: Maar het is een netwerkbedrijf, en die zijn per definitie in handen van de overheid. Nu moet ik het even goed zeggen: dat is Alliander, het netwerkbedrijf. Bij Ennatuurlijk geldt dat daar met name pensioenfondsen aandeelhouder van zijn. Wat je daar ziet, is dat zo'n pensioenfonds natuurlijk ook kijkt naar deelname in zo'n BV, en dat ze een stabiel rendement hebben met weinig risico. Dat zijn ook wel dingen die natuurlijk wel weer bij ons als gemeente passen. Die hebben echt geen ambitie om het ene jaar dat rendement te hebben en het andere niet. Daar zitten hun aandeelhouders niet zo in, dus die zoeken naar business cases die heel stabiel zijn.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Misschien moeten we dan ook wel concluderen dat, in ieder geval als het om Alliander gaat, de continuïteit veel belangrijker is dan commerciële fluctuaties. Met andere woorden: de hele discussie over commercialisering zou je kunnen loslaten. Ik zou veel meer willen sturen op de vraag 'kunnen we het echt verzelfstandigen en in handen geven aan mensen die van wanten weten op dit gebied?'. En kunnen we als gemeente zover mogelijk terugtreden? Is het niet vandaag, dan wel morgen.

Wethouder **Ten Heuw**: Dan is nul procent aandelen (dat hoor ik ook bij een aantal van u, die hadden we er niet bij gezet) wat u betreft ook denkbaar?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Absoluut! Voor mij geldt dan ook, en dat vind ik dan ook heel belangrijk: wat is de afboeking. En als het om die afboeking gaat: moeten we ook volgens mij in onderhandelingstraject gaan zitten met Alliander, waarbij wij ook deelnemer worden in hun aandelenkapitaal. Want dat ligt daar ook maar gewoon op de plank. Ze krijgen wel wat schaars rendement voor hun aandelen, maar op het moment dat wij daar gaan kopen, krijgen zij kapitaal om hier te investeren. Dat soort mogelijkheden moeten wij volgens mij gaan benutten.

De heer **Vis** (CDA): Voorzitter! Ik had even een vraag aan de heer Evers, want het was me niet helemaal duidelijk. Vernieuwingen op het gebied, vernieuwende activiteiten op het gebied van duurzaamheid, wilt u die nu ook doorschuiven naar een BV, of ziet u daar ook nog een rol voor de gemeente? Dat was mij gewoon niet duidelijk.

De heer **Evers** (GroenLinks): Het is vooral die sturende rol die wij vanuit de overheid daarin moeten hebben om te gaan zorgen dat het bedrijf dat ook doet. Daar moeten we in

onze afspraken iets over zeggen. We moeten niet de innovatie in weer een ander clubje bij onszelf willen gaan regelen, maar wel faciliteren dat dat gebeurt.

De **Voorzitter**: Wie kan ik nog meer het woord geven? Wat meneer Evers zei: het is inderdaad lastig om het allemaal los te koppelen van elkaar, het heeft nogal veel verband samen.

De heer **Van Grouw** (SP): Het heeft volgens mij heel veel verband, en volgens mij zitten we ook niet zo heel ver van elkaar af. Onderdelen van Warmtenet in eigendom houden: liever niet. Als het echt een substantieel financieel voordeel is, dan moet je dat overwegen, maar liever niet. We hebben ook gezegd dat wij er waarschijnlijk niet zo goed in zijn om dat te laten renderen of om daar wat mee te doen, dus laten we dat ook maar niet proberen. De wethouder vroeg nog even of nul procent ook bespreekbaar is. Wat mijn fractie betreft is nul procent wel bespreekbaar, mits je voldoende afspraken maakt over wat voor soort warmte enzovoort. Daar wil ik nog wel heel even iets over zeggen. Ik vind de warmte van Twence ook duurzame energie. Er gaat wel rook de lucht in, maar er zou toch wel rook de lucht in gaan. Zodra je Twence gaat stoken met steenkolen om die warmte te leveren, is het niet meer duurzaam. En het is ook heel acceptabel – we hebben nu ook een aantal centrale erachter staan als noodvoorziening, op een gegeven moment kan het eventjes. Dat moet, maar de basis moet die duurzaamheid zijn. Dus als daar goede afspraken over gemaakt worden op het gebied van duurzame energie - hoeveel enzovoort, en op uitbreidbaarheid - welke eisen stellen we, mogen bedrijven of instellingen van ons tegen kostprijs aankoppelen, ik noem maar iets, daar kun je afspraken over maken, dan moet dat mogelijk zijn. Dat zou ook wel belangrijk zijn, en dan is ook nul procent wat mij betreft bespreekbaar, maar wel weer: liever geen elf miljoen afboeken.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik sluit me daar eigenlijk wel bij aan. Ik zal ook niet op al die vragen reageren, want eigenlijk hangen ze heel dicht tegen elkaar aan. De basisvraag is: hoe zie je je rol als gemeente, hoe schat je de financiële risico's in en wat ben je bereid om daar financieel in te stoppen. Dat is eigenlijk waar al die vragen mee te maken hebben. Ons uitgangspunt is primair: financieel risico-demping. Dat geldt dus ook als het gaat over het hier houden van delen van het Warmtenet, dus weer hetzelfde antwoord; sterke voorkeur voor gewoon netjes in zijn geheel in de markt positioneren. Wij realiseren ons dat dat financieel iets gaat

betekenen. Dat is voor ons eigenlijk het antwoord op al die vragen die daar voorliggen. Is nul procent bespreekbaar? Ja, ook nul procent is bespreekbaar, ook weer onder dezelfde voorwaarden zoals meneer Van Grouw schetst: de waarborging van de duurzame energielevering.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): En het scenario zonder BV's, wat ook denkbaar is, is voor u ook bespreekbaar?

De heer **Hollander** (PvdA): Op zich wel. Aan de andere kant zie ik nu ook dat we nu een procesafspraken hebben gemaakt met twee partijen, daar hebben we een intentieverklaring mee liggen, daar zijn we mee onderweg, dat hebben we op papier staan, dat we daar nu gaan praten over BV-vorming.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dat begrijp ik wel, ik pleit ook niet voor een andere partij op dit moment. Ik pleit ervoor dat je met die partijen ook in gesprek bent over de vraag: moet je überhaupt wel met BV's werken?

De heer **Hollander** (PvdA): Als die vraag zinvol is, dan moet hij vooral gesteld worden, maar dat is voor mij geen principekwestie.

Wethouder **Ten Heuw**: Volgens mij bedoelt meneer Wiertsema, wat u net ook aangaf voor Alliander: stel dat je aandelen uitruilt. In plaats van dat wij een positie innemen in de nieuw op te richten BV nemen wij aandelen Alliander, en in ruil daarvoor neemt Alliander het hele Warmtenet over, en wordt de leverings-BV geïncorporeerd in de huidige BV, voor Alliander heb je geen aparte BV meer nodig voor het Warmtenet. Zo vat ik uw vraag een beetje samen. De vraag is of zij dat natuurlijk allemaal willen, maar dat is een scenario dat voor u ook denkbaar zou kunnen zijn.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Maar Alliander en Ennatuurlijk werken wel meer samen met elkaar in dit soort projecten, dus die vinden elkaar wel. Alliander werkt ook net Twence, bijvoorbeeld. Het gaat nu even meer over het principe of we bereid zijn om dat soort scenario's van BV's ook los te laten en een heel andere manier van denken te kiezen, met hetzelfde doel.

De **Voorzitter**: Gezien de tijd, wil ik vragen of het college genoeg heeft opgehaald.

Wethouder **Ten Heuw**: Ik ben nog wel benieuwd: Pro Hengelo heeft dat ook in de vorige bijeenkomst gezegd. Even toch nog

iets meer duiden hoe u de positie van Twence ziet in relatie tot de BV-vorming zoals die nu is? Mijn beeld was, dat u dacht: wie weet, als we niet met Ennatuurlijk en Alliander zaken gaan doen, kan Twence als onderneming niet het Warmtenet exploiteren. Dat dat uw idee was, maar dat hoor ik graag van u, want u hebt toen gezegd daar de volgende keer op terug te komen, en net hebt u het ook even aangestipt, maar ik wil graag nu van de gelegenheid gebruik maken. Welk beeld hebt u bij de positie van Twence in relatie tot Warmtenet?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Het beeld dat we hadden op het moment dat we dat uitspraken - het is allemaal een iteratief proces, dus we worden ook steeds rijker van gedachten - maar als ik het nu moet formuleren zou ik zeggen: bedenk een scenario waarin Twence de hele business van de gemeente overneemt en commercieel gaat exploiteren. Daar hoort dan ook bij een onderhandeling, inderdaad, over 'subsidie'. Want dat geldt voor die andere partij ook: als wij afboeken is dat gewoon een verkapte vorm van subsidie, uiteindelijk. Dus ik zou Twence zeker niet afschrijven, zeker niet, ook omdat het een onderhandelingsmogelijkheid is, en omdat we ook hebben geconstateerd dat met Twence überhaupt niet gesproken is over de rendementsvraag, en wat de gemeente kan doen om dat rendement te verbeteren en bereid is te doen op dat punt.

Wethouder **Ten Heuw**: Ik snap uw gedachte wel, maar Twence is noch een netwerkbedrijf, noch een leveringsbedrijf, want zelf hebben ze ook de koppeling met Ennatuurlijk, juist omdat ze zelf die kennis niet in huis hebben. Dus de vraag is ook, en ik kan dat hier wel zeggen: we hebben natuurlijk ook het strategisch plan van Twence een aantal maanden geleden besproken. Daar zie je in dat Twence de slag wil maken naar een energieproducent, maar in dat hele strategische plan zit nergens de ambitie om zelf dat leverings- of netwerkbedrijf te worden. Dus de vraag is een beetje of het ook in de gedachte in de ontwikkeling van Twence überhaupt past om dit te kunnen doen.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik ben het met u eens, dat is de vraag, en ik kan me ook heel goed voorstellen dat Twence juist zelf dan de samenwerking zoekt met een leveringsbedrijf. Dus dat maakt allemaal niet uit. Wat mij betreft liggen alle varianten open, dus ik zou zeggen: steek de voelhorens uit en zoek naar opties.

Wethouder **Ten Heuw**: Maar ook dan, om er nog even over door te praten, ook dan zal

Twence als NV, waar we zelf ook aandeelhouder van zijn, dat hebben we destijds met het strategisch plan voor Twence ook gewisseld, zullen de aandeelhouders en ook de RvC van Twence kijken naar of er een rendabele business case is. Dus dezelfde vraagstukken die we nu met Ennatuurlijk en Alliander bij de kop hebben, hebben we dan ook bij Twence op precies dezelfde manier bij de kop, en worden diezelfde vragen natuurlijk ook aan u gesteld: op welke basis bent u bereid onze positie in het Warmtenet over te dragen aan een marktpartij?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): En alles wat ik gezegd heb, geldt ook voor de situatie als u met Twence praat.

De heer **Van Grouw** (SP): Dan komt het wel een beetje in aansluiting hierop. Niet zozeer Twence, maar we hebben in het verleden natuurlijk ook wel eens gesproken over hoe het zit met andere belangstellenden, ook gezien de onderhandelingspositie. We hebben ook in de overeenkomst gelezen volgens mij, dat we een jaar lang bezig zijn en in de tussentijd ook niet met anderen gaan onderhandelen, maar dat is volgens mij ook een soort fatsoensafpraak, en wel iets harder dan dat, denk ik. Maar je hebt natuurlijk ook altijd nog het scenario: u komt als college op enig moment bij ons terug, we hebben ook gezien dat we als gemeente in dat CE Delft scenario als 100 procent aandeelhouder nog wel een tijdje zouden kunnen doorgaan, misschien zelfs tot in lengte van jaren, maar dat willen we liever niet, omdat we denken dat we daar niet zo goed in zijn. Maar als nou de deal heel slecht is, dan ben ik wel benieuwd naar hoeveel kans er dan toch is dat er nog andere partijen zijn waar je vervolgens mee in onderhandeling gaat, als je een of twee jaar later bent.

Wethouder **Elferink**: Misschien is het wel goed - ik kijk ook naar Frank Schoof - dat nog even kort wordt uitgelegd hoe wij tot deze partijen zijn gekomen. Want deze partijen hebben zich gemeld, het heeft een bepaalde aanloop gehad, en misschien is het goed dat nog even uit te leggen, want ze kwamen niet allemaal uit de lucht vallen. Er zijn er ook een aantal, zoals de Cogas, die is afgehaakt. De Cogas wilde ook graag, maar die is afgehaakt, omdat de aandeelhouders van de Cogas, dat waren anderen Twentse gemeenten, met name in West Twente niet wilden investeren buiten hun gebied. Misschien is het goed dat jij dat nog even toelicht?

De **Voorzitter**: Misschien kunt u dat nog kort toelichten? Volgens mij hebben wij daar de vorige vergadering ook wat over gehoord.

De heer **Schoof**: Precies. We zijn natuurlijk in februari/maart begonnen met kijken naar welke partijen geïnteresseerd zijn. Deels door dat openbaar te publiceren, deels ook door bij wijze van spreken te bellen, om het nog maar even heel simpel te zeggen. Het heeft de vier partijen opgeleverd die we toen ook al hadden, of genoemd hebben. Waarbij Cogas afgevallen is, wat de wethouder net vertelde, en waarbij Enexis afgevallen is omdat zij nog niet zo ver waren en niet een goed verhaal konden vertellen, populair gezegd. Zo is het gekomen. Op het moment dat je er met deze twee niet uitkomt, dan kun je het nog een keer proberen. Op het moment dat je een meisje zoekt, en je vindt haar niet op de eerste avond, dan ga je naar de tweede en de derde. Uit ervaring weet ik dat de kans dan nooit groter wordt, maar eerder kleiner.

De heer **Van Grouw** (SP): Dat klopt inderdaad, die namen hebben we de vorige keer ook gehoord, maar een van de constateringingen was dat bijvoorbeeld een Enexis het nog niet eerder had gedaan, maar als we straks anderhalf jaar verder zijn, kan die situatie wel weer heel anders zijn. Wat ik ook bedoel te zeggen; hou wel een beetje een vinger aan de pols hoe wij in de markt liggen. Want je helemaal uithuwelijken aan twee partijen? Als je er een goede deal mee sluit, denk ik dat wij de eersten zullen zijn die zeggen: laten we die goede deal sluiten. Maar als het een heel slechte deal is, dan moet je misschien wel even slikken, en zeggen toch maar even te wachten. Dan maar een paar jaar ouder voor het trouwen, met grijze haren.

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Ik wil me daar wel bij aansluiten, want ik denk ook dat die andere aandeelhouders, of die andere mensen die eventueel interesse hadden, wisten natuurlijk ook niet dat we eventueel zouden gaan afboeken. Dus als de afboeking dusdanig is, komen er misschien ook wel andere mensen op af. Wat ons betreft is nog steeds de mate van afboeken zeer belangrijk.

U hebt het over nul aandelen, dat is op zich wel bespreekbaar. Maar dan ben ik wel benieuwd: Nijmegen heeft ook alles weggedaan, hoe is de sturing van Nijmegen dan op de duurzaamheid? Want dat zijn wel afspraken die wij erin willen zien. Daarnaast zouden we ook graag willen zien de uitspraak dat we binnen een besloten markt nog terugkomen op dit stuk. Omdat wij vinden dat alles samenhangt met de mate van afboeking, en hoe het dan zit met onze taken.

De **Voorzitter**: Dank u wel voor uw bijdrage, mevrouw Doornbos.

Hebben we dan voorlopig alles gezegd waarmee we het college op pad kunnen sturen?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Er is nog een aspect dat onderbelicht blijft, en dat is de consument-zekerheid. Ennatuurlijk, als je je er even in verdiept via het internet of je leest kaderstukken bijvoorbeeld, dan staat dat voortdurend ter discussie: de relatie tussen Ennatuurlijk en de afnemers. Daar moeten dus een aantal waarborgen voor komen, en dat ligt tamelijk ingewikkeld, heb ik geconcludeerd toen ik dat allemaal las. Naar aanleiding van de bijdrage van mevrouw Doornbos schiet mij dan ook te binnen dat als het bijvoorbeeld gaat over duurzaamheid, de afnemers recht hebben op die duurzame energie, en dat zou dus ook moeten betekenen dat op het moment dat die niet geleverd kan worden, en er dan misschien een kolencentrale komt of anderszins, dat dan de afnemingsplicht vervalt. Op dat moment heb je alle partijen die de energie leveren, gewoon in de tang. Dus dan wordt het vrij eenvoudig, volgens mij.

De **Voorzitter**: Dank u wel, meneer Wiertsema. Heeft het college voldoende opgehaald om verder te kunnen?

Wethouder **Elferink**: Ik probeer even samen te vatten. Op de belangrijkste punten wel, er zijn nog een paar dingen overgebleven. Als ik de vragen naga, met uitzondering van een enkele fractie – ik proefde bij de ChristenUnie een toch wat andere afweging – heb ik geconstateerd dat op de eerste vraag 'Wat weegt zwaarder, het overdragen van het risico naar de markt, of een zo laag mogelijke afboeking?' de meerderheid van de fracties heeft aangegeven: zorg ervoor dat je zoveel mogelijk risico's overdraagt aan de markt. Daarmee geven de meeste fracties aan dat we op dat moment ook een afboeking, wat de omvang daarvan dan ook is, moeten accepteren, op dit moment. En dan heb ik hier staan: 'zo schadevrij mogelijk eruit komen'. Maar daar zit wel een beeld achter van doorpakken nu, desnoods door de zure appel, en het liefst dat de appel niet te zuur is.

De heer **Van Grouw** (SP): Voor de goede orde: ik heb een heel iets andere conclusie getrokken uit mijn discussie met de heer Alkema, dat hij ook eigenlijk onderschrijft dat als er voldoende waarborgen op het gebied van duurzaamheid komen, dat hij dan ook zegt 'ja, dan maar zo min mogelijk deelname'. Of heb ik dat verkeerd begrepen?

De **Voorzitter**: Meneer Alkema, u mag het nog een keer uitleggen.

De heer **Alkema** (ChristenUnie): Prima. Meneer Hollander gaf het ook al keurig weer: het is natuurlijk een moeilijke verhaal, of je nu door de hond of door de kat gebeten wordt, want daar komt het hier wel op neer. Je wilt graag duurzaamheid. Dat heeft een bepaalde prijs, hebben we ontdekt, helaas tot onze schade. En dan ga je afwegen wat het dan wel mag kosten. Natuurlijk is dan de vraag waar je het risico neerlegt, maar ook de vraag 'Hoe vertel ik het aan de inwoners van de stad dat het zo veel gaat kosten?'. Het is natuurlijk maatschappelijk geld en maatschappelijk belang wat erin zit. Natuurlijk. Maar ik sta er toch anders in dan 'Gooi alle risico maar bij de netwerkbeheerders of de BV's neer.' Daar staan we toch anders in.

De **Voorzitter**: We gaan nu niet de discussie over doen, meneer Van Grouw, want die hebben we net gedaan. Maar meneer Alkema heeft het nogmaals uitgelegd.

Wethouder **Elferink**: Om even weer uit die discussie te komen: vandaar dat in meerderheid die richting wordt meegegeven aan het college. Ik moet zeggen: het college kan die richting ook goed onderschrijven, dus die delen wij.

Dan de tweede vraag: Is het gewenst om onderdelen Warmtenet in eigendom te houden als blijkt dat ze niet voor hun volledige boekwaarde kunnen worden overgedragen, of verdient het de voorkeur om alles over te dragen, ook als dat een eenmalige afboeking betekent? Daar proef ik in ieder geval dat voor de meerderheid de voorkeur uitgaat naar dat laatste, om niet te lang te blijven zitten met onrendabele onderdelen. Dus daar zit ook iets in van: pak maar door, bijt maar door de zure appel heen. Niet te, natuurlijk, maar blijf niet te lang zitten met die onrendabele onderdelen, want dan kan het nog wel eens heel lang duren voordat dat wellicht rendabel wordt. Pak maar door, dan ben je ook in een keer van een heel groot risico in de gemeentelijke begroting af. Dat is dan het voordeel daar weer van. Dat is een richting die u het college meegeeft.

Dan: Geeft u de voorkeur aan een zware overheidssturing van de nieuw op te richten BV's of dient het zwaartepunt bij voorkeur bij de markt te liggen? Dat laatste, heel duidelijk. De meerderheid geeft duidelijk aan: het zwaartepunt bij de markt, die moeten doen waar ze goed in zijn, en daar moeten wij ons verre van houden.

Dan het vierde punt: Op welke onderwerpen zou de gemeente voor wat betreft de

zeggenschap in een nieuw op te richten BV in ieder geval invloed op moeten kunnen uitoefenen? Dat zijn dan de duurzaamheidsdoelen, heel prominent. Die zijn hier ook gepresenteerd. In de discussie werd een paar keer genoemd: zorg ervoor dat je die bronnen van duurzame energie heel goed benoemt. Geen kolencentrale. Dat gaat ook niet gebeuren, meneer Van Grouw. De uitbreidbaarheid werd genoemd, en ook de andere duurzaamheidsdoelen. Dat verwacht ik inderdaad vanuit de discussie met Alliander. Die geeft ook heel duidelijk aan: wij zijn ook een bedrijf dat zich richt op lange termijn continuïteit, en ook op dit soort duurzaamheidsdoelen, dat als de backbone de grond in gaat, en wij sluiten aan op de duurzame warmtebron van AkzoNobel, dat wij daarmee ook voor een belangrijk gedeelte een heel belangrijk duurzaamheidsdoel realiseren. De andere aspecten, uitbreidbaarheid en noem maar op, die zullen we dan ook ten volle in de discussie en onderhandelingen meenemen, dat het heel prominent, ook aan het eind van de rit, overblijft. Dus dat is ook helder.

Waar we net over gesproken hebben: we hebben net aan het begin van de discussie al aangegeven dat we nu in gesprek gaan. Dat gaat dan een bepaalde kant op. Dan kun je ook niet meer een moment inbouwen voor een gesprek meet u bijvoorbeeld, waarmee we nog kunnen terugkomen op iets. Wat we wel kunnen doen, voordat we het hele onderhandelingsproces afronden, voor dat moment, is nog een keer in deze setting u bijpraten over hoever we zijn en of het ons gaat lukken. Want de doelen die u stelt, en de richtingen die u aangeeft, zijn helder. Of het ons gaat lukken, zo ver mogelijk, dat is een tweede. Geen honderd procent aandelen, het liefste zo min mogelijk, en misschien de nul-variant, maar dat is iets wat wij moeten gaan bekijken, of dat er nog uit kan komen, of dat überhaupt mogelijk is. Maar in dat proces van afronden van die onderhandelingen, kunnen we nog een keer een moment inbouwen in deze setting om u bij te praten over welke kant het opgaat en of het gaat lukken.

Dan tot slot hadden wij nog een vraag, die in de presentatie is opgenomen, over Veldwijk Noord-Midden, dat is toch echt een vraagstuk waar we op dit moment mee zitten. Die woningen gaan nu gebouwd worden en moeten nu aangesloten worden op Warmtenet en zitten ook in verplicht-aansluit gebied, dus dat moet gewoon geregeld worden. Daar hebben we twee opties: we gaan een raadsvoorstel voorbereiden en een kredietaanvraag aan uw raad voorleggen, maar goed, dan zijn we enige tijd verder. Of we gaan het oplossen binnen het krediet van de 14 miljoen, waarbij wij dus gaan her-

prioriteren. Dat betekent dat wij de brandweerkazerne en Hotel 't Lansink en nog wat andere maatregelen nemen ten faveure van het aansluiten van de woningen in Veldwijk Noord-Midden. Dus dan gaan wij binnen het project en binnen die 14 miljoen her-prioriteren, maar dan weet u in ieder geval dat die brandweerkazerne en hotel 't Lansink en nog een derde punt niet gerealiseerd gaan worden in deze periode, en niet binnen die 14 miljoen in ieder geval.

De Voorzitter: Begrijp ik goed dat u van de mensen hier daar nu antwoord op wilt hebben? Ik kan me ook voorstellen dat mensen zeggen hierover binnen hun fractie willen spreken.

Wethouder Elferink: De setting die leende zich ervoor, daar hadden we het over, om die vraag hier maar eens neer te leggen: hoe denkt u daarover?

De heer Hollander (PvdA): Dan was het ook wel fijn geweest als die vraag ook bij ons neer was gelegd en niet nu hier op tafel wordt gegooid.

De heer Ten Barge (D66): Voorzitter! Ik ga nog even terugkomen op een punt, want we spreken met z'n allen steeds over duurzaamheidsdoelen, maar ik wil toch even wijzen ...

De Voorzitter: Meneer Ten Barge, mogen we even dit punt afronden, anders zijn we hem zo kwijt. Ik zou graag even van de wethouder horen hoe we nou hiermee omgaan. Gaan we nu hier zeggen met elkaar hoe we dat gaan doen, of komt u met een voorstel?

Wethouder Ten Heuw: Wij gaan niet separaat daarover met een voorstel komen, wij hadden zelf zoiets: dit dilemma doet zich voor, wij wilden een beetje bij u het gevoel ophalen wat onze manoeuvreerruimte hierin zou kunnen zijn. Als we dat vanavond niet horen, dan gaan wij gewoon onze eigen afweging maken binnen de twee opties zoals we die u hebben geschetst. Dat wij dus zelf de verantwoordelijkheid nemen om te her-prioriteren binnen het krediet, dan wel apart met een kredietvoorstel naar uw raad komen. Dat is in het college ook nog niet verder aan de orde geweest, maar dat besluit zullen wij dan moeten nemen. Tenzij we hier vanavond van u duidelijk krijgen: her-prioriteert u maar binnen het bestaande, dan is dat voor ons ook een aanwijzing.

De heer Wiertsema (Pro Hengelo): De wethouder heeft nadrukkelijk gezegd aan het begin van het debat: wat heel belangrijk is, is

dat we sleutelen aan waarde-opbouw binnen het project. Dus de vraag is: levert dit waarde-opbouw op? Ja, voor de commerciële kant wel, maar het levert ook risico's op. Dus als je hier een oordeel over wilt hebben, dan moet je gewoon ook concrete dingen op tafel hebben. Ik kan er eigenlijk geen zinnig woord over zeggen.

De heer **Hollander** (PvdA): Toch wel even doordenkend: ik vind met name in dit project, en met alles wat we in de voor-geschiedenis hebben gehad: heldere en zuivere besluitvorming, hecht ik heel veel waarde aan. Ik kan mij wel voorstellen dat u zegt: we moeten ook door, en we willen ook doorpakken. Ik kan me ook voorstellen dat u daar enige ruimte inneemt, maar vervolgens wel de raad, desnoods min of meer achteraf, maar nog een besluit laat nemen over de her-prioritering. Zodat we in ieder geval dat ook helder met elkaar bestuurlijk vastleggen. Dat we zo'n route zoeken.

Wethouder **Elferink**: Wij maken als college nog een afweging. Dat betekent; óf wij gaan her-prioriteren, maar dan binnen de kaders, binnen die 14 miljoen. Dit is een activiteit die goed is voor de business case, want je hebt zekerheid over toekomstige aansluitingen. Maar dan binnen de kaders en binnen die 14 miljoen. Dat gaan we doen, en daarvan zullen we dan mededeling doen aan uw raad. Of we gaan een kredietvoorstel voorbereiden, en we vragen aan uw raad om extra krediet, bovenop die 14 miljoen beschikbaar te stellen voor dit onderdeel. Of we stellen de raad voor om te her-prioriteren, optie 3.

De heer **Van Grouw** (SP): Laat ik dan zeggen dat mijn sterke voorkeur uitgaat naar een voorstel naar de raad om te her-prioriteren, want dan kunnen we altijd over een halfjaar of over een jaar nog zeggen dat we extra krediet geven als er wat meer duidelijkheid is over wat er met Alliander en Ennatuurlijk gaat gebeuren. En voor het tempo: dat moeten we misschien in het presidium overleggen, maar we hebben er hier al uitgebreid over gesproken, zou dat natuurlijk op 16 december in de raad kunnen zijn. Want veel nieuwe afwegingen zijn er niet, het zijn alleen de bedragen die op enig moment duidelijk moeten zijn, die dan waarschijnlijk binnen het krediet passen, binnen het verplichte-aansluit gebied, wat toch moet gebeuren. Dus volgens mij kunnen we de Politieke Markt overslaan, en hebt u op 16 december een openbaar besluit.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Ik krijg toch een beetje de kriebels, hoor. Want je kunt wel her-prioriteren, als je daarmee ook zegt dat je aanvankelijk krediet niet helemaal

adequaat was, oké. Maar als je gaat her-prioriteren terwijl het krediet wel adequaat was, dan ben je gewoon de kosten een beetje naar de toekomst aan het verschuiven, en sluit je de ogen voor de werkelijkheid. Dus ik wil gewoon graag heel concreet dan ...

De heer **Van Grouw** (SP): Zal ik het nog een keer zeggen? Ik vind dus dat er een raadsvoorstel zou moeten komen met die her-prioritering, waarbij dus het ene eruit gaat en het andere erin komt. We gaan nu die wijk aansluiten, en we doen die andere twee niet. Op het moment dat die andere twee moeten gebeuren, dat er dan een extra kredietaanvraag komt in de raad.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Dan verschuift u toch gewoon de kosten naar de toekomst? Dan bent u toch niet echt realistisch bezig op dat punt?

De **Voorzitter**: Volgens mij, meneer Wiertsema, zou dit een discussie kunnen zijn op het moment dat het raadsvoorstel komt. Meneer Evers!

De heer **Evers** (GroenLinks): Kosten gaan voor de baat, en ik denk dat we in dit dossier zoveel als mogelijk hier ook echt de vaart erin moeten houden. Een her-prioriterings voorstel is volgens mij in lijn met wat wethouder Elferink ook aangeeft. Dat is de richting die we dan willen opgaan. Dat is gewoon nu pakken wat nu kan. En dan voor de bestaande onderdelen die wat later in de toekomst liggen, daar hebben we dan voldoende tijd voor om nog een investeringsvoorstel te maken. Daar gaan we geen vertraging inbouwen, we houden de vaart erin.

De heer **Ten Barge** (D66): Ik wil even terugkomen op de duurzaamheidsdoelen, want daar gaat het steeds over. Ik wil toch even eraan refereren dat het feit dat het beter is om het over de deelname-doelen te hebben, want daarin staat bijvoorbeeld ook het beschermen van burgers tegen te hoge tarieven. Dat is nu niet teruggekomen, dus daar wil ik nog even aan refereren, dat ik het ook belangrijk vindt dat dat genoemd wordt.

De **Voorzitter**: Ja, dat heeft de wethouder inderdaad niet meegenomen in zijn samenvatting. Dat klopt, meneer Ten Barge.

Meneer Elferink, hebt u meegeschreven? Helemaal goed!

Mevrouw **Doornbos** (BurgerBelangen): Anders wil ik het wel herhalen, want dat was ook mijn punt. Want we hadden gezegd: niet meer dan dat voor de tarieven voor de burgers, dat dat ook een doel voor de

gemeente is. Dan heb je het over de her-prioritering op zich, maar dan vraag ik me wel af wat dat dan betekent voor die andere twee als we het al overgedragen hebben. Of kan dat nog in de tijd dat wij nog zitten in die BV? Wat de effecten dus zijn voor hotel 't Lansink en de brandweerkazerne.

De **Voorzitter**: Dat dat in het raadsvoorstel wordt meegenomen. Oké, prima.

Wethouder **Elferink**: Als dat her-prioriteringsvoorstel komt, dan nemen we dat mee. Of dat erg is of niet erg, en dat soort zaken. Wanneer het dan wel geregeld wordt.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Voorzitter! Dan het puntje van als er iets naar de raad gebracht wordt, dat we dan ook zoveel mogelijk in termen van scenario's kunnen denken: als we die kant op gaan, kost het dat, en als we die kant op gaan, dan kost het dat.

Wethouder **Ten Heuw**: Bedoelt u eventueel de tussentijdse Politieke Markt voordat we het eindresultaat van de BV-vorming aan uw presenteren qua scenario's?

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): U begint er al mee in het onderhandelings-traject met Alliander dat u zoveel mogelijk mogelijkheden met elkaar verkent. Daar zie ik graag verslag van in de zin van als we dit doen, dan moeten we zoveel erop toelagen, en bij die variant veel minder, maar dan heb je dat weer, enzovoort.

De **Voorzitter**: De vraag is nu: volgens mij hebben we veel met elkaar gewisseld. Ik zou, gezien de tijd, ook graag de vergadering afsluiten. De procedure die we daar even voor moeten lopen, is met elkaar kijken of dit inderdaad een inhoudelijk besloten vergadering geweest, moet deze inhoud binnenkamers blijven?

De heer **Schoof**: Voorzitter! Een belangrijk punt toch wel. Ik hoorde net mevrouw Ten Heuw 'ja' zeggen, en zag wethouder Elferink 'nee' schudden.

Wethouder **Ten Heuw**: Waar het om ging, de scenario's van meneer Wiertsema. Je kunt de reikwijdte van de onderhandelingen op dat moment met u schetsen, maar ik denk zelf niet dat de onderhandelingen zo zullen verlopen dat wij zelf straks een vrijheid-blijheid keuze hebben om te kiezen voor scenario A of scenario B. Wat ik al zei: je krijgt zo meteen dat beide, Alliander en Ennatuurlijk, gaan berekenen hoe hun business case eruit ziet, en dan kom je op en gegeven moment tot een soort scenario van

wat wij aan activa daar in kunnen brengen. Wij kunnen wel schetsen wat hun gedachten daarbij zijn en wat onze gedachten daarbij zijn, en hoe je dan op een gegeven moment zo ver bent gekomen, maar dat het echt allemaal een vrije keus zal zijn, dat denk ik niet.

De heer **Evers** (GroenLinks): Ik kan me wel iets voorstellen van: meer afschrijven levert meer invloed op, zo iets. En dat je dat nog wel een keer hier bespreekt. Dat zou ik me goed kunnen voorstellen.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Maar ook bijvoorbeeld de keuze dat het hele transportgebeuren gewoon bij Alliander komt te zitten, en dat we helemaal niet meer in een BV participeren, dat soort dingen. En andere financieringsstructuren.

De **Voorzitter**: Volgens mij hebben we dit soort dingen toch allemaal gewisseld met elkaar, en hebben we ook zelfs afgesproken om eventueel nog weer besloten met elkaar terug te komen om te kijken of er toch nog weer wat gedeeld kan worden, hoe de stand van zaken is.

Meneer Elferink, het allerlaatste!

Wethouder **Elferink**: Wat goed is om te benadrukken: wij bouwen in, dat vinden wij prettig en jullie vonden dat denk ik ook prettig, dat we een moment inbouwen, voordat we de onderhandelingen afronden, om verslag te doen van. Wij verwachten niet, en daar moeten we ook reëel in zijn, dat we dan bijvoorbeeld een keuzepakket hebben met wat voor ons nog opties zijn, en wat voor Alliander en Ennatuurlijk opties zijn. Dus de kans is gewoon het grootst dat er al getrechterd is in een bepaalde richting, en dan kunnen wij verslag doen van hoe de gesprekken verlopen zijn, en wat wij allemaal hebben ingebracht, en eventueel de varianten die we tijdens die gesprekken onderzocht hebben. Maar u moet ervan uitgaan dat er dan een bepaalde richting is, dat er getrechterd is in een bepaalde richting. En dat delen we met u. Dus de verwachting is niet dat er op dat moment een keuzepakket ligt. Ik kijk ook even naar de ambtelijke vertegenwoordiging. Wij gaan die varianten wel verkennen.

Wethouder **Ten Heuw**: En ook verslag daarover doen.

Wethouder **Elferink**: Ja. Alle suggesties die hier zijn ingebracht, en de richtingen, die gaan wij als uitgangspunt hanteren in de gesprekken die we gaan voeren.

De **Voorzitter**: Ik hoor de wethouder in ieder geval zeggen dat we dan meegenomen worden in het proces. Hoe de keuzes dan liggen en of we nog te kiezen valt, dat lijkt wat ingewikkeld, maar we worden in ieder geval meegenomen in de route en hoe het ontwikkelingsproces gaat.

Nu, voor het afronden van de vergadering: moet, wat we vanavond hebben besloten, moet dat in zijn geheel besloten blijven, of zijn er ook delen waarvan u zegt: laat de ambtenaren en de griffier samen kijken wat er eventueel wel openbaar gemaakt kan worden of niet, of laten we met elkaar afspreken dat we de inhoud besloten houden.

De heer **Van Grouw** (SP): Toen ik die memo las, toen dacht ik dat wat er in die memo staat, dat zijn allemaal open deuren: die hele memo kan zo openbaar. Maar, wat je natuurlijk krijgt, dit zijn natuurlijk wel de afwegingen die we gemaakt hebben. En zodra die vragen in het openbaar komen, gaat men ook vragen: wat vindt u daarvan? Vervolgens kun je een en een gaan optellen, dus wat mij betreft, blijft het geheel op dit moment toch besloten.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Er is in ieder geval verslag gedaan van het functioneren van het huidige Warmtenet tot en met 2015, dit moment. Dat kan volgens mij zo openbaar, dat lijkt me geen probleem. Nou ja, het is hier gebracht. Een hoop dingen die ik persoonlijk heb gezegd ten aanzien van mijn visie, volgens mij mag ik die ook gewoon herhalen, waar ik dat wil, want daar is ook niets geheims aan. Ik zal niet vertellen hoe de vergadering daarmee om is gegaan. Dus ik neem even aan dat dat gewoon mag.

De heer **Van Grouw** (SP): Uiteraard! Ik heb in het verleden ook ... er zijn bij vorige vergaderingen ook dingen gezegd, die gewoon in openbare stukken staan. Die kan ik dus gewoon gebruiken, als ik zelf maar oplet dat ik niet zeg 'de meerderheid van deze raad heeft deze afweging hier gemaakt'.

De **Voorzitter**: Dan lijkt het me verstandig om toch met elkaar te kijken, dat de griffier en ambtenaren samen gaan kijken wat openbaar kan en wat niet. Wat er dan in het openbare stuk staat, dat kan dan ook naar buiten. Dat hebben we de vorige keer ook zo gedaan. Is dat een idee, of zeggen we ... Ik vind dat we er maar even over moeten stemmen.

De heer **Hollander** (PvdA): Ik ben er altijd voor om het alsjeblieft helder te houden, en niet per zin gaan bepalen wat er wel en niet openbaar is, want dan komen we er met z'n

allen ook niet meer uit. Wat mij betreft, en meneer Wiertsema zegt 'ik heb hier een opvatting'. Maar als we allemaal in de openbaarheid gaan roepen wat voor opvatting we hier hebben weergegeven, dan weet de buitenwereld, dus ook de andere partijen, ook precies hoe het college moet gaan acteren. Dan schaadt je dus weer dat belang dat we hier volgens mij dienen met beslotenheid.

De heer **Wiertsema** (Pro Hengelo): Als u gelijk hebt, zou dat waar zijn. Alleen heb ik alles wat ik gezegd heb, heb ik ook al eens eerder geroepen, ook in de laatste vergadering.

De heer **Hollander** (PvdA): Dan moet u zich in die zin volgens mij ook afvragen of het heel verstandig is om dat soort dingen heel breeduit in de openbaarheid te wisselen, want als we dat allemaal gaan doen – we doen dat niet – dan is de strategie van de gemeente daarmee ook wel helder. Wat mij betreft: ik zou zeggen laten we het helder houden en gewoon alles wat hier is besproken, besloten houden.

De heer **Ten Barge** (D66): Er is al een lijn ingezet de vorige keer, er is ook gekeken en ook openbaar gemaakt wat openbaar gemaakt kan worden. Ik stel voor dat we die lijn gewoon continueren.

De heer **Brummelhuis** (BurgerBelangen): Ik wel geen woordvoerder, maar ik heb wel een punt van orde: ik zou gewoon die formulieren inleveren, want zoiets kan ook per ongeluk op de gang terecht komen.

De **Voorzitter**: Dat komt zo meteen nog, zo ver zijn we nog niet. Die moeten ze ook inleveren, want ze zijn genummerd, dus we willen nummer 1 tot en met 15 weer terug hebben. Dus dat komt ook nog. Mijn voorstel is nu, dat we gewoon even stemmen.

Wie vindt dat alles wat hier besproken is, besloten moet zijn? Dat is toch het merendeel. Dan gaan we er democratisch van uit dat we dat ook besloten houden.

De eerstvolgende raadsvergadering zullen we over de memo een besluit moeten nemen, dat de geheimhouding die het college heeft opgelegd, dat we die bekrachtigen. Dat kan met een hamerstuk op de agenda komen.

De voorzitter sluit daarop, te 21.20 uur, de vergadering.